

FOTO Ojārs Greste

Pēteris Greste Brisbanes lidostā.

Pēteris Greste – brīvs! Latviešu žurnālists atstājis Ēģipti

Pēc 400 dienām Ēģiptes cietumā, **2015. gada 1. februārī** Ēģiptes valdība atbrīvoja *Al Džazira* aģentūras žurnālistu, Austrālijas un Latvijas pilsoni Pēteri Gresti.

Greste tika arestēts Kairā, 2013. gada 29. decembrī kopā ar viņa diviem *Al Džazira* kolēģiem Mohamedu Fahmiju (Mohamed Fahmy) un Baheru Mohamedu (Baher Mohamed)

par „netaisnīgiem ziņojumiem“, kas „apdraud Ēģiptes valsts drošību“ un par sadarbību ar *Musulmaņu brālību*. Pēc piecu mēneša tiesas prāvas, 2014. gada 23. jūnijā Ēģiptes tiesa piesprieda septiņu gadu cietuma sodu Grestem un Fahmijam un 10 gadu – Baheram Mohamedam. Aresti, turpmākā prāva un bargie sodi tika plaši kritizēti rietumos, kā netaisnīgi un kā uzbrukums preses brīvī-

bai. Kopš Pētera aresta, Austrālijas un Latvijas valdības diplomāti ir nemītīgi darbojušies, lai Pēteri atbrīvotu. ASV prezidents arī vairākkārt mudināja Ēģiptei atbrīvot žurnālistus.

Ēģiptes prezidents El Sisijs atzina, ka šī lieta sagādāja Ēģiptei sliktu slavu un sarežģījumus ar starptautiskām

Turpinājums 4. lpp.

Roberts Zuika mūžībā

Izcilais diriģents aizgājis 102 gadu vecumā

Trešdien, **4. februārī**, Kalamazū (ASV) savā 102 gadu vecumā mūžībā devies diriģents **Roberts Zuika**. Viņš bija ilggadīgs kultūras darbinieks, izcilis diriģents, pedagogs un publicists. Viss viņa mūžs ir bijis veltīts latviešu kora dziesmai.

Viņš bija patiess Latvijas patriots, to pierādījis, aktīvi darbojoties latviešu kora dziesmas laukā; diemžēl lielākā mūža daļa pavadīta svešumā – Vācijā, Anglijā un ASV.

Roberts Zuika dzimis 1913. gada 20. janvārī Madonas novada Lubejas pagastā. Mācījās Rīgas skolotāju institūtā; vēlāk strādāja Kocēnu pagasta pamatskolā un jau tur vadīja vairākus korus. 1943. gadā tika iesaukts latviešu leģionā. Pēc Otrā pasaules kara devās bēgļu gaitās uz Vāciju, vēlāk viņa

Diriģents simtgadnieks Roberts Zuika vada valsts himnu Dziesmu un Deju svētku atklāšanā Dziesmu svētku parkā 2013. g. 30. jūnijā. FOTO Gunārs Nāgels.

Turpinājums 2. lpp.

Saturs

Austrālijas ziņas.....	1, 2, 4, 6, 13, 14, 15
Latvijas ziņas.....	5, 7, 12, 13, 14, 15
Latvieši pasaulē	1, 3, 4, 6, 7, 11
Redakcijā.....	3
Sēru vēstis.....	1, 2, 14
PBLA.....	3, 11
Aina Gailīte	5, 14
Okupācijas muzejs.....	7
Māra Branča skatījums.....	8
Intervija – Maija Kovaļevska.....	9, 10, 11
Datumi.....	15
Sarīkojumi un ziņojumi.....	16
Eiro kurss.....	16

9 771837 699002

„Dzīvojam mēs vienos priekos“

DV Adelaides nodaļas 63. gadsvētki

Ja pirms nedēļas tikai kāda mazāka grupiņa DV namā Adelaidē svinēja spēru svētkus savai jaunajai Īres mājai, tad šonedēļ iznāca priecāšanās visiem DV biedriem, jo nodaļas dibināšanas diena ir svētki katram, kas vēlas šai dienā būt klāt. Te nu sestdien, **31. janvārī**, bija visiem iespēja uz ekrāna redzēt kā augšminētā māja būvējās.

Pirms sešdesmit trim gadiem ģimenē un sabiedrībā valdīja pavisam citādākas normas nekā šodien. Beidzamo sešdesmit gadu straujā tehnoloģiskā attīstība ir noārdījusi daudzas no šīm normām, tā kā mūsu dibinātāji, no kapiem augšamcēlušies, atrastos ļoti svešā, pat satriecošā vidē. Nodaļas priekšniece atgādināja, kāda bija dzīve agrajos piecdesmitos gados, kad dibināja Adelaides nodaļu, salīdzinot ar moderno, šķietamo visatļautību. Šodien daudzās lietās ir krietni lielāka personīgā brīvība, kas ne vienmēr nāk pa labu visai sabiedrībai.

Pirmās divas kopdziesmas, kā jau karavīru organizācijai pienākas, bija par karavīru tēmām: *Paliec sveika, baltā bērzu birze* un *Kur Gauja plūst*. Otrā daļā kļuvām romantiskāki un saldserīgāki ar *Mazais pasta balodīti* un *Trīs vītušas rozes*. Publikai patīk dziedāt, skaņa ir laba, un taisioni jābrīnās, cik maz no šiem ļaudīm dzied kādā Adelaides korī. Akordeona pavādījumus dziesmām, kā parasti, veica Imants Kronītis. Varbūt tāpēc dziedāšana skanēja tik droši.

Ilga Vēvere organizēja viktorīnu. Viņa vienmēr prot atrast āķīgus jautā-

Imants, Jānis, Gunta, Ilga dzied – „Trīs vītušas rozes“.

Roberts Zuika mūžībā

Turpinājums no 1. lpp.

ceļš veda uz Angliju, bet tad tālāk ASV, kur viņš pavadīja lielāko daļu no saviem 102 mūža gadiem.

Roberts Zuika bija virsdiriģents gan Dziesmu svētkos Toronto (Kanādā), Klīvlendā, Bostonā, Čikāgā (ASV), gan Eiropas Dziesmu svētkos Vācijā (Hanoverā), gan Anglijā (Londonā). Austrāliešiem viņš paliks atmi-

jumus, ar kuriem pamocīt un pamīt cilvēku smadzenes. Nekādi vienkāršie jautājumi par *Kad? Kur? Kas?* Nē, te bija uzdevumi, kur jālieto loģika un jāatrisina sarežģītas ģeometrijas un aritmētikas problēmas. Jūtāties, kā atpakaļ uz skolas sola; dažiem jau sāka vai galva kūpēt... Gudrākais galds izrādījās tas, pie kura sēdēja Inese Laine, jo tieši viņai bija visvairāk pareizās atbildes.

Uz lielā ekrāna parādījām biedriem, kā progresē Īres mājas būve uz zemes gabala, kur nojauc Jāņa Vīpuļa testamentā Vanagiem atstāto ģimenes māju. Vispirms parādījām arī pašu Jāni Vīpuli, kurš aizgāja mūžībā jau 1990. gadā. Te nu ļoti labi noder modernā tehnoloģija, jo var redzamā un dzirdamā veidā atsaukt sen mirušus ļaudis un notikumus.

Svētku mielastam Vanadzies bija uzklājušas auksto galdu, un uz brīdi zālē valdīja gandrīz pilnīgs klusums, jo ļaudis bija izsalkuši. Saldā ēdiena vietā šoreiz bija kūkas un kafija un, protams, jubilejas kliņģeris, kuram svečītes nopūta Artūrs Berķis. Artūrs bija Cedelghēmā, kad pirms septiņdesmit gadiem pulkvedis Janums lika pamatus Daugavas Vanagu organizācijai, un viņš ir bijis biedrs jau no paša sākuma. Nodaļai nodziedājām *Daudz baltu dieniņu* un organizācijai *Še kopā mēs, biedri* pirmo pantu. Uz nodaļas veselību iedzērām šampanieti. Vanadze Dzintra Sudimte pateicās priekšniecei par veiksmīgi noorganizētu piemiņas pēcpusdienu.

Ar atmiņām vēl nebijām galā, jo, atkal pateicoties modernai tehnoloģijai, varējām noskatīties kora koncertu no DV 11. Globālām Dienām, 2004. gadā Adelaidē, kur piedalījās gan vīru koris, gan Adelaides jauktais koris. Desmit gados aizsaules pulkiem pievienojās tik daudzas pazīstamas sejas. *Ak, retākas rindas ik gadus mums tiek...* Ar pateicību

ņā arī kā Austrālijas Latviešu 32. Kultūras dienu diriģents.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas Roberts Zuika kopš 1990. gada diriģējis visos Dziesmu svētkos Latvijā. 2013. gada jūlijā Roberts Zuika diriģēja XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku Kopkori Mežaparkā, Rīgā.

2003. gadā Roberts Zuika apbalvots ar IV šķiras Triju Zvaigžņu orde- ni.

Priekšniece Gunta aicina Artūru nopūst svečītes.

nosaucām vārdus tiem, kurus šai saulē aci pret aci nekad vairs neredzēsim. Atmiņas, atmiņas, bet arī prieks par visu, kas pa šiem gadiem sasniegts.

Gunta R.
Laikrakstam „Latvietis“

Published by Sterling Star Pty Ltd
ABN 54053671855

Redakcija / Editorial Office:
Sterling Star
PO Box 6219
SOUTH YARRA, VIC 3141
AUSTRALIA

Tel/fakss: (03) 98273753
redakcija@laikraksts.com
latvietis@netspace.net.au

www.laikraksts.com

Editor: Dr. Gunars Nagels
Associate Editor: Ilze Nagela

Abonēšanas cena drukātam laikrakstam: \$42 par 10 numuriem, \$82 par 20 numuriem vai \$210 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā.

Čekus rakstīt uz vārda:
„Sterling Star Pty Ltd“.

Sludinājumu cena: \$6 par 1 cm telpu vienā slejā vienā numurā.

Content and design:
© Sterling Star 2014.
All rights reserved.

Tīmeklī/Online ISSN 1837-6991
Abonētājiem/Print ISSN 1837-6983

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim, un redakcija par tām neuzņemas atbildību. Redakcija patur tiesības manuskriptus un fotogrāfijas rediģēt. Laikraksts honorārus nemaksā.

Redakcijā

Sveicināti, lasītāji!

Kā varam panākt to, ka *kārtis krīt* mums par labu? Liekas, ka Latvijai ir bijuši brīži, kad kārtis varēja krist visādos virzienos, bet mums ar *cūkas laimi* nācies kļūt par uzvarētājiem.

1919. gadā veidojās Latvijas bruņotie spēki. Sākumā tie bija ļoti vāji un spēja tikai atkāpties, bet ar laiku varēja svinēt uzvaras pret Vāciju un Krieviju. Neaizmirsīsim, ka 1919. gadā Latvija izsludināja, ka ir kara stāvoklī ar Vāciju, un sekmīgi izdzina Vācijas spēkus.

Cūkas laime toreiz bija tikai tiktāl, ka gan Vācija, gan Padomju Krievija bija pietiekami vājas, un ka mēs nebijām vieni paši pret abām lielvarām.

Neprasišu uz kādu *cūkas laimi* cerēja Latvijas valdība 1930. gadu beigās, kad armija nebija gatava nopietnām cīņām, un diplomāti nebija spējīgi sarunāt sabiedrotos. Mēs visi zinām, kāds bija iznākums.

Toties daudziem liekas, ka *Dziedošā revolūcija* un *Baltijas ceļš* nozīmē, ka mūsu valsts un tautas izdzīvošana ir pašsaprotama, un vienīgās piepūles, kas vajadzīgas, ir sarīkot Dziesmu svētkus ik pa laikam.

Un kā tagad ar tām *kārtīm* un to *cūkas laimi*? Latvija iestājās NATO ne tāpēc, ka mēs vēlētos karot Afganistānā vai citā tālā zemē, bet gan lai nodrošinātu palīdzību, ja būtu uzbrukums no austrumiem. Bet liekas, ka daudzi ir šo *palīdzību* sapratuši drīzāk kā *glābšanu*, kur mums pašiem minimāli jāpiedalās. Nespējam pat nolīgto 2% no budžeta izdot aizsardzībai.

Bet mums atkal *cūkas laime*. Austrumu kaimiņš sācis karu ne pret mums, bet pret Ukrainu. Līdz ar to, NATO lēnām sāk pastiprināt savus spēkus uz vietas Baltijas valstīs.

ASV ārlietu ministrs Kerijs ir Vjetnamas kara veterāns, kurš pēc īsā dienesta kļuva par Vjetnamas kara skaļu pretinieku. Viņš arī ir pārmetis prezidentam Bušam par Irakas karu. Tātad nav nekāds kara kūdītājs. Džons Kerijs ceturtdien, 5. februārī Kijevā ļoti nediplomatiski apgalvoja, ka Ukrainai lielākais drauds ir „Krievijas turpinošā agresija“, un ka ASV „nevar aizvērt acis, ka tanki šķērso robežu no Krievijas uz Ukrainu; nevar aizvērt acis, ka krievu kaujinieki formas tērpos bez pazišanās zīmēm šķērso robežas un vada kaujā it kā separātistu vienības“.

Raksta neitralitātes dēļ jāziņo, ka Krievijas Prezidenta Putina pārstāvis Dmitrijs Peskovs atbildēja Kerijam ar atkārtotu apgalvojumu, ka nav neviena krievu tanka vai armijas Ukrainā.

Ja ASV sāks piegādāt ieročus Ukrainai cīņai pret separātistu pašmāju apstākļos sameistarotiem tankiem

PBLA Kultūras Fonds aicina

Pieteikt kandidātus apbalvojumiem un līdzekļu piešķirumiem

Pasaules brīvo latviešu apvienības Kultūras Fonds (PBLA KF) aicina pieteikt kandidātus 2015. gada līdzekļu piešķirumiem un KF apbalvojumiem *humanitāro un sociālo zinātņu, lietišķās mākslas, mūzikas, pedagoģijas, preses, rakstniecības, deju, teātra un tēlotājmākslas nozarē. Tāpat pieteikumi tiek pieņemti apbalvojumiem tehnisko un dabas zinātņu nozarē.*

Visi interesenti, tajā skaitā latviešu kultūras darbinieki un organizācijas, grāmatu izdevēji un autori, komponisti utml., aicināti izvirzīt savus kandidātus PBLA KF apbalvojumam **līdz 2015. gada 1. aprīlim**. Pieteikumi jāiesūta attiecīgās nozares vadītājam, sniedzot rakstisku pamatojumu par šī kandidāta sasniegumiem un pievienojot divas atsaukšanas vēstules. Attiecīgā forma ir atrodama PBLA mājas lapā Kultūras Fonda sadaļā: <http://www.pbla.lv/kulturas-fonds/>

Apbalvojumam pieteiktajām publikācijām rakstniecības, humanitāro un sociālo zinātņu nozarē jābūt publicētiem pēdējo divu gadu laikā. Publikācijas jāiesniedz vēlams piecos, bet ne mazāk kā četros eksemplāros. Pirms publikāciju nosūtīšanas, vēlams sazināties ar attiecīgās nozares vadītāju, lai precizētu, kam darbi nosūtāmi. Mūzikas nozarē iesniegtajiem pieteikumiem

jābūt publicētiem vai pirmatskaņotiem pēdējos divos kalendārajos gados. PBLA KF apbalvojumam var pieteikt arī izcilus veikumus skaņu vai teātra mākslā, kas notikuši divu pēdējo gadu laikā. Zinātniskie darbi humanitāro un sociālo zinātņu vai tehnisko un dabas zinātņu laukā var būt uzrakstīti svešvalodā, bet tādā gadījumā jāpievieno kopsavilkums latviešu valodā.

Par PBLA Kultūras Fonda godalgas kandidātiem izvirzāmi ārpus Latvijas dzīvojoši, panākumiem bagāti latviešu autori, mākslinieki, komponisti, kultūras, izglītības un jaunatnes darbinieki, kā arī cittautieši, kuri veicina latviešu kultūras atpazīstamību ārpus Latvijas. Atsevišķos gadījumos kandidāti var arī būt Latvijā dzīvojošas personas par to īpašu ieguldījumu latviešu diasporas kultūras dzīvē.

PBLA KF apbalvojumi tiek piešķirti šādās kategorijās: **PBLA KF goda balvas** (\$2 000), **goda diplomu** (bez naudas balvas), kas atzīnības ziņā pielīdzināmi goda balvām, **Kr. Barona prēmijas** (\$1 000) un **atzinības raksti**, kas tiek noteikti, vadoties no darba kvalitātes, attiecīgās nozares vadītāja un referentu atzinuma un PBLA KF priekšsēdes un valdes apstiprinājuma. PBLA KF noteikumi paredz, ka viena autora

Turpinājums 11. lpp.

Pateicība saieta 3x3 labvēļiem!

Sidnejas saieta 3x3 2015 vadības un visu dalībnieku vārdā sirsnīgi pateicamies sekojošām latviešu organizācijām par sniegto finansiālo atbalstu šī gada saieta rīkošanai:

Adelaides Latviešu biedrībai
Melburnas Latviešu biedrībai
Sidnejas Latviešu biedrībai un biedrības Dāmu kopai
Daugavas Vanagu Melburnas, Adelaides, Pertas, Kanberas un Sidnejas nodaļām
Studenšu Korporāciju Kopai Sidnejā
Pertas Evaņģēliski luteriskās Sv. Pāvila draudzes Dāmu komitejai
Sidnejas Latviešu biedrības skolai
Latvijas Kultūras ministrijai

Pateicībā,

Sidnejas 3x3 2015 vadība.

(kuri precīzi atdarina Krievijas armijas tankus), tad sekas nav gluži prognozējamas.

Nepaļausimies uz *cūkas laimi*, un

darīsim mūsu daļu, lai *kārtis kristu* mums labvēlīgā veidā.

GN

Latvieši Austrālijas dienas gājienā – Adelaidē

4000 dalībnieku un 40 000 skatītāju

„Mēs visi esam tik viesi šai vietā un laikā. Mēs esam ceļotāji, kuru mērķis ir novērot, iemācīties, pieaugt un mīlēt... un tad atgriezties savās mājās.“

Austrālijas aborigēnu sakāmvārds

Mana dzimtene ir Austrālija, bet ar dziļām latviešu saknēm. Jūtos, ka piederu abās pasaules malās, un pirmdien, 26. janvārī, – Austrālijas valsts svētkos varēju abas mājas apvienot, pievienojoties svētku dienas gājienā.

Diena jau bija iesākusies, dzirdot oza kriketa spēļu atskaņas kalna mājai iepretī no vietējā zālāja, un pusdienas maltītē ar kaimiņiem biju baudījusi tradicionālo jēra cepeti uz BBQ.

Pēcpusdienā tautas tērpā ierindojos pilsētas Franklin ielā starp 4 000 dalībniekiem, kas pārstāvēja 150 grupas. Mūsu mazai latviešu grupai, ko bija organizējusi muzeja vadītāja Māra Kolomitseva, bija 8 dalībnieces, kas rokās turēja abu valstu karodziņus. Vasaras 21C diena bija neparasti salīga, tik vēsi nav bijis 19 gadus, bet mēs, magonītes, tik varējām priecāties, jo ar bieziem vilnas tērpiem temperatūra bija izturībai dāvana.

Pirms oficiālā sākuma visi dalīb-

Turpinājums 14. lpp.

FOTO Pēteris Strazds

FOTO Pēteris Strazds

Gājiens.

Pēteris Greste – brīvs!

Turpinājums no 1. lpp.

attiecībām. 2014. gada novembrī El Sisijs pasludināja dekrētu, kas deva viņam iespēju deportēt apsūdzētos citu valstu pilsoņus.

2015. gada 1. janvārī Ēģiptes Kasācijas tiesa atzina nozīmīgas problēmas ar pirmo prāvu un paziņoja pārtiesāšanu Pēterim Grestem un viņa kolēģiem. Līdz ar šo lēmumu, Pētera statuss mainījās no nosodīta uz apsūdzēto un deva iespēja izmantot El Sisijs dekrētu deportēt Pēteri. Diemžēl viņa divi kolēģi vēl paliek cietumā.

Ēģiptes pilsonim Mohamedam Fahmijam ir līdzīgs statuss, kā Pēterim, jo Fahmijam ir arī Kanādas pilsonība un ir iespējams, ka viņu arī deportēs. Nav šobrīd zināms, kā veiksies Bahe-ram Mohamedam, bet Pēteris, jau pirmā sarunā ar presi pēc atbrīvošanas, izteica solidaritāti ar saviem kolēģiem un darbosies, lai viņus atbrīvotu.

Preses konferencē Brisbanē, 2. februārī, Pētera vecākie Juris un Lois Greste un brālis Andrejs bija lielā sajūsmā. Ģimene izteica pateicību visiem, kas ir darbojušies lai atbrīvotu Pēteri: Austrālijas valdībai un ārlietu ministrei Džulijai Bišopai, Austrālijas vēstniecībai Kairā un visiem tās darbiniekiem, it sevišķi vēstniekam

FOTO Ojārs Greste

Preses konference Brisbanē. Pēteris Greste (centrā) ar vecākiem un brāļiem.

Ralfam Kingam (Ralph King) un viņa sievai Dženijai par izrādīto viesmīlību Grestes ģimenei, Latvijas valdībai par atbalstu un it sevišķi vēstniecei Kairā Ivetai Šulcai par viņas neatlaidīgo atbalstu, Pētera advokātiem Kairā, Kairas vietējiem palīgiem (*fixers*), kuri ir palīdzējuši visiem Grestes ģimenes locekļiem izdzīvot pavadīto laiku Kairā, un pateicību arī neskaitāmiem atbalstītājiem, kas ir rakstījuši vēstules valdībām, diplomātiem, lai veicinātu Pētera atbrīvošanu, un arī Pēterim pašam, lai

uzturētu viņa garu.

Pēteris Greste šobrīd ir jau Austrālijā, Brisbanē un ir saticies ar savu ģimeni. Kopā ar Pēteri atlidoja viņa jaunākais brālis Miķelis, kurš bija Kairā kopš šī gada janvāra; viņi ielidoja Brisbanē **5. februārī**, ceturtdienas rītā, plkst. 01:00.

Brisbanes lidlaukā Pēteri sagaidīja plašs ģimenes loks, liels pulks draugu, atbalstītāju un žurnālistu!

Ojārs Greste
Laikrakstam „Latvietis“

Gads iesākas ar vētrām

Jūra atņem arī Latvijai sauszemi

Ziemas vētras Latvijā nav nekas neparasts, galvenais, lai nebūtu plūdu pirms sala. Baltijas jūrai un it sevišķi Rīgas jūras līcim, katra vētra ūdenim dod skābekli; viss atkarīgs no vēja virziena – ZR vējš upēs liek celties ūdens līmenim. Šis gads iesācies jau ar divām vētrām, ievērojami papostot Kurzemes krastus pie jūras un Vidzemes akmeņaino jūrmalu līcī. Pirmās vētras laikā Jūrmalā jūra bija gandrīz kā spogulis, bet nākamā uz-sita baltās viļņu galotnes līdz pašām kāpām.

3. janvārī aizbraucu uz Mangaļsalas molu, kurš, ak vai, bija pilnībā zem ūdens. Vējš pūta pieklājīgi un labi, ka nebija minusu temperatūra. Jūra baltās putu vērpētēs, reidā šūpojās kādi seši milzīgi kuģi, gaidot, kad tiks Rīgas ostā. Ik pa brīdim ieradās kāds skatītāju pulciņš, bet viņus interesēja tikai ar mobilo telefonu nobildēties uz viļņu fona. Lai arī vēja virziens mazliet pamainījās, tas tomēr nebija tāds, lai arī dambis būtu ūdenī un satiksme tiktu apturēta. Liepājā un Rietumkurzemē vējš plosījās ar orkāna spēku – 35 m/sek., atstājot daudzas māsaimniecības bez elektrības.

11. janvārī atkal vētra, atkal posta tos pašus krastus. Šoreiz arī Jūrmalā, Kauguru un Jaunķemeru pludmalē ūdens līdz pašām kāpām. Šķiet, ka no Lielupes grīvas izvestie smilšu kalni pasargāja Kauguru kāpas, bet nākamajā dienā, kad vētra pieņēmas spēkā, no smilšu kalniem nebija ne miņas.

17. janvārī, nedēļu pēc vētras *Fēlikss* apciemojuma, kopā ar bāku fotogrāfu **Raimonu Rātu** devos 20 km garā pārgājienā pa Vidzemes akmeņaino jūrmalu no Tūjas līdz *Dzeņiem*. (Nedēļu iepriekš, tieši vētras laikā, Raimonds ar diviem vīriem izstaigāja šo pašu maršrutu, bet mani līdzī nepaņēma, jo ko nu tur ies tērēt laiku ar sievieti tādā ceļā.) Braucām ar autobusu, un Tūjas pieturā kā uzvilcām savas dzeltenās lietus plēvītes, tā vakara tumsinā Dzeņu pieturā tās novilkām – visu dienu lija, bet bija silts. Tūjā, izmetot līkumu, apskatījām veco molu un upes grīvu – tās krasti bija stipri piedrazoti ar visādiem vētras laika labumiem. Upē varena straume, un tās līkumos redzējām bariņu nirējpīļu – Lielās gauras (*Mergus merganser*).

Jūras krasts klāts ar sasalušu sniega viļņu kalniem, pie ūdens līnijas tie augstākie. Pludmales smilšu josla platākajās vietās apmēram 3 metru platumā, bet pārsvarā smilšu joslas nemaz nav. Bija skaidrs, ka ceļa lielāko daļu būs jāiet pa kāpu augšu. Par ekipējumu: mugursomā gumijas zābaki, zeķes, šalle, cepure rezervei un ēdamais, tad vēl foto soma, tas viss zem dzeltenās plēvītes – izskatījāmie kā kamieli. Iešanu ārkārtīgi apgrūtināja pārplūdušās upītes, strautiņi, avotiņi, tērcītes, urgas, grāvji... Lielākā daļa no tām nepārejamas un nepārlecamas (it sevišķi man), un nav jau skaidrības, kur spert kāju. Pirmais pārbaudījums tika Raimondam – slapjā smiltis ierāva viņa gumijas zābakus un viens piesmēlās. Nācās kāpt augšā kāpā, pa kāpnēm, jo citādi uzkāpt nav iespējams, tad iet pa apledojušu lauku ceļu, kas pilnībā ir zem ūdens, tikt pāri upītei un atkal kāpt lejā. Un tā daudzas reizes, jo braucām tak skatīties stāvkraustu klintis.

Atkal kārtējā upīte ar neredzama virziena gultni zem sasalušā sniega, un šoreiz ir mana kārta piezemēties – es iebrūku sasalušajā sniegā, kājas aiziet man pa priekšu un labi, ka vēl ar elkoņiem uzkaros uz ledus. Kad piecēlos kājās, tad līdz jostas vietai biju zem ledus; labi, ka apakšā bija tukšums, ūdens starp akmeņiem tikai līdz potītēm. Ārā tiku tikai ar Raimonda palīdzību, un arī viņam bija jāiet ar līkumu, lai neiebruktu. Ļoti gribēju nofotografēt to caurumu, bet tas būtu lieks risks. Šai straumei tikām pāri tieši pa sasalušo sniegu, citām pārlecām. Ik pa brīdim bija redzami krasta nogrūvumi, bet ne katastrofāli. Lielākie stāvkrausta postījumi bija Ķurmragā pie bākas – krituši koki, sarkanā māla krasts kā ar nazi nogriezts apmēram 2,5 m augstumā, sasalušais sniegs sārtā krāsā, jūra ap veco bāku vēl joprojām sarkanīga,

Mangaļsalas mols.

FOTO Aina Gailīte

Kauguri.

FOTO Aina Gailīte

Jaunķemeri.

FOTO Aina Gailīte

Vidzemes jūrmalas stāvkrausts.

FOTO Aina Gailīte

sarkanais māls gar sniega valni ļoti uzburbis. Es, protams, tajā iekāpu un pēc tam staigāju ar kādu kilogramu lieka svara pie katra zābaka (toties viens zābaks vēl tagad ir sarkans).

Un tā katra vētra ienes savas izmaiņas skaistajos stāvkraustos. Vietām pie paša ūdens saskaloti spoži un noapaļoti ledus gabali, visskaistākie tieši pie Ķurmraga – kā lieli dimanti. Kāpu ceļš augšā iet gar pašu malu un uz tā ik pa laikam ir redzamas gājēju un veloceliņa zīmes ar norādi līdz Salacgrīvai 29 km (to es tā atceros). Un pēkšņi šo oficiālo ceļu pārtrauc barjera – prasts *šlagbaums* un kārsu žogs līdz pašai kāpas malai. Ceļš ieiet mājās. Nu ko, ciemos jau neiesim. Es lienu pa *šlagbauma* apakšu, lai nebūtu jākāpj pāri, mana mugursoma aizķeras, bomis uzkrīt man virsū, es gar

Tiekas trīs vēsturnieki

Valters Ščerbinskis Austrālijā

„Man nekad nav bijuši manās mājās trīs vēsturnieki,“ teica mūsu nama māte Maija „Interesanta pārmaiņa no maziem bērniem, kuri grib mācīties mūziku!“

Mēs trīs, kurus Maija un Kārlis Upenieki tik laipni uzņēma savās mājās Volongonga (Wollongong) priekšpilsētā Tirulā (Thirroul), bijām – Valters Ščerbinskis, Deivids Kārments (David Carment) un es – Baiba Bērziņa. Valters ir pazīstams latviešu vēsturnieks. Sarakstījis vairākas grāmatas, ap 70 zinātniskos rakstus un vadījis zinātniskus projektus. Valtera galvenā interese ir politiskā vēsture, it sevišķi starpkaru Baltijas un Latvijas politika, bet ir pētījis visādus tematus, ieskaitot nedemokrātiskos režīmus un Ziemeļvalstu un Latvijas attiecības.

Studiju laikā Valters strādāja Kara muzejā, vēlāk Latvijas nacionālā arhīvā un no 2002. gada bija docents Straidiņa Universitātē, Politisko zinātņu katedrā. Patreiz Valters vada Nacionālās Enciklopēdijas projektu Latvijas Nacionālā bibliotēkā.

Valters ciemojās Austrālijā kopš decembra beigām. Sidnejā viņš piedalījās 3x3 saietā Ričmondā (Richmond), kur pasniedza referātu par piedzīvojumiem Maskavas arhīvos, pētot materiālus par latviešu un krievu attiecībām starpkara gados. Grūti ticēt šinī interneta laika pasaulē, ka vēl ir arhīvi, kur pētniekiem neatļauj redzēt kolekciju sarakstus; līdz ar to ir grūti zināt

kādus dokumentus pieprasīt. Saietā Valters arī vadīja vēstures ievirzes, ieskaitot ļoti interesantu pārrunu par latgaliešiem, viņu vēsturi un patreizējo situāciju. It sevišķi bija interesanta ievirze, jo tānī piedalījās Artūrs Uškāns un pāris citi dalībnieki no *Laimas Muzykanti*.

Adelaidē Valters piedalījās Vasaras vidusskolā. Lai atvilktu elpu pirms atgriezties Rīgā, ceļojuma pēdējo nedēļu pavadīja pie *Frat Cursica* konfukša Kārļa skaistajā Tirulā. Pirms atbraukšanas uz Austrāliju Valters lasīja daudz par šīs zemes vēsturi, un, kad viņu satikām, viņš bija sācis lasīt D. H. Lorenca (Lawrence) *Ķengurs (Kangaroo)*, romāns, ko Lorenca uzrakstīja, kamēr dzīvoja Tirulā 1923. gadā un kurā viņš izsaka savas domas par Tirulu un par dzīvi Austrālijā.

Baibas brālis Guntis domāja, ka Valterim būtu interesanti satikties ar Deividu Kārmentu, kuru viņš bija saticis. Deivids ilgus gadus pazīst Baibu un viņas nelaiķa vīru Pīteru Lavdeiju (Peter Loveday), jo mums visiem bija līdzīgas intereses Austrālijas politis-

No kreisās: Baiba Bērziņa, Valters Ščerbinskis, Deivids Kārments.

FOTO Kārlis Upenieks

kā vēsturē, it sevišķi Ziemeļteritorijas vēsturē un patreizējā politikā, jo mēs visi tur pavadījām diezgan daudzus gadus. Deivids ir viens no retiem austrāliešu vēsturniekiem, kam interesē Latvija un tās vēsture.

Un tā mēs visi sagadījāmies pie Upeniekiem slapjā janvāra dienā un pavadījām tik interesantu laiku, runājot par Latvijas vēsturi, par Latvijas attiecībām ar Krieviju (un patreizējo situāciju), par Austrālijas vēsturi, par arhīviem šur un tur, ko esam piedzīvojuši, un par dzīvi.

Kad Maija teica: cik interesanti! Deivids teica: *Mēs visi esam vēsturnieki (We are all historians!)* Un tā ir patiesība, mums katram ir savs stāsts.

Baiba Bērziņa
Laikrakstam „Latvietis“

Tragēdija Gotā

Simts latviešu dzelzceļnieku gāja bojā sabiedroto uzlidojumā pirms 70 gadiem

Otrā Pasaules kara laikā Liepājas dzelzceļa darbnīcās laboja lokomotīves kara vajadzībām. Darbnīcās darbinieki, to darbu darīja jau ilgu laiku un bija atzīti kā speciālisti. Tādēļ, kad fronte tuvojās Latvijas robežām, vācu vadība nolēma pārcelt uz Vāciju šos darbiniekus, jo tie bija vajadzīgi, lai vagoni ripotu un kara materiāli nonāktu tur, kur tie ir vajadzīgi. No Liepājas darbnīcām pārcēla uz Vācijas drusku vairāk nekā 200 darbinieku ar visām ģimenēm. Mēs nonācām Polijas pilsētā Breslavā. Tikām novietoti lielā vingrotavā.

Visi vienā lielā telpā, kā jau tas ir vingrotavās. Nakšņojām divstāvu gultās, kas bija novietotas cieši kopā, lai visiem būtu vietas. Pat uz skatuves bija saliktas gultas – vietas vajadzēja visiem.

Vīriešiem bija jābrauc ar vilcienu

drusku ārā no Breslavas, lai varētu strādāt darbnīcā. Ielas otrā pusē atradās virtuve, kurā vārīja ēdienu, ko sūtīja fabrikas darbiniekiem un mums padsmiņniekiem tās bija jānogādā uz dzelzceļa staciju, kur toverus, kuros bija ēdiens, uzkrāvēm pienākušā vilcienā, kas nogādāja ēdienu strādniekiem. Pēc tam mūsu diena bija brīva darīt, ko vien vecāki atļāva darīt. Varējām staigāt pa pilsētu vai apmeklēt kino. Mūsu iemīļotākā nodarbošanās bija apmeklēt peldētavu. Ziemas laikā tur vienmēr bija silts ūdens. Skola tanī laikā mums nebija; neatceros, vai tādēļ, ka nebija skolotāju, vai telpu dēļ. Šodien tā laika padsmiņnieki esam 80toši, un daudzi vairs nav šaisaulē.

Šai bezrūpīgai dzīvei pienāca gals. 1945. g. janvārī fronte sāka nākt tuvāk, pieaugušie sāka rūpēties, lai mēs nepaliktu vai nekristu krievu armijas rokās. Te vienu dienu notika brīnums. Tika paziņots, ka 3. februārī tieši blakus mūsu vingrotavai tika padots

vilciens, kas mūs aizvedīs uz rietumiem. Vilciens sastāvēja no luksusa vagoniem (Vēlāk dabūjām zināt, ka tas vilciens vāciešiem bija vairāk vajadzīgs nekā mēs.). Braucām pa Vācijas dzelzceļu. Tur redzējām sabumbotās pilsētas, un blakus sliedēm bija bumbu krāteri. Varējām redzēt sabiedroto bumbošanas sekas. Tas nebija patīkami, un mums bija bailes, ka tas arī var notikt arī mums.

Piektā februārī ieradāmies Gotas pilsētas dzelzceļa darbnīcu vidū, kur atradās divas koka barakas. Tur ieradīja vietu mums visiem. Vācu vadība paskaidroja, ko viņi sagaida no mums un kas jādara, kur jāiet, ja ir uzlidojums. Netālu no barakām atradās liels bunkurs ar smaili; tādām bumbu uzmet neiespējami, protams, tas nebija domāts mums. Tālāk atradās bunkurs zem zemes. Mēģināšu to aprakstīt: iedomājaties desu garu apmēram 100

Turpinājums 7. lpp.

Janvāra notikumi Latvijas Okupācijas muzejā

Apmeklētāju vidū arī Šveices prezidente

Gada sākumā muzeja pagaidu ekspozīciju Raiņa bulvārī 7 apskatīja *Jad Vašem* muzeja pārstāve, Tanzānijas Apvienotās Republikas vēstniece, Ruandas Republikas vēstniece un Šveices Konfederācijas prezidente, kā arī vairāki simti interesentu.

17. janvārī notika Latvijas Okupācijas muzeja biedrības kārtējā biedru sapulce, kurā nākamajiem trim gadiem apstiprināja biedrības valdi līdzšinējā sastāvā, kā arī uzņēma biedrībā jaunu biedri – Rasmu Kārklīņu. Nākamā sapulce notiks **2015. gada 25. jūlijā**.

23. janvārī muzejā prezentēja Stūra mājas virtuālo izstādi, ko Okupācijas muzejs sagatavojis kopā ar Latvijas Institutu. Virtuālajā tūrē var izstaigāt Stūra māju – bijušo Latvijas PSR Drošības komitejas (čekas) galveno mītni Rīgā. Tūres tīmekļa adrese: <http://ej.uz/v84k>

2014. gadā Rīgas kā Eiropas galvaspilsētas ietvaros *Stūra māja* pus gadu bija atvērta apmeklētājiem, bet oktobrī, kad projekts beidzās, ēku slēdza, tomēr sabiedrības interese par to nemazinājās. Gada nogalē valdība piešķīra līdzekļus Okupācijas muzejam, lai tas nodrošinātu *Stūra mājas* pirmā stāva un pagrabstāva pieejamību apmeklētājiem arī turpmāk. Pēc vairāku mēnešu pārtraukuma *Stūra māju atkal atvērs 13. februārī*. Ja plānojat apmeklēt *Stūra māju*, iesakām biļetes iegādāties laicīgi internetā: <http://www.bilesuserviss.lv/>

30. janvārī muzejā notika Sanitas Reinsones grāmatas – *Meža meitas. 12 sievietes par dzīvi mājās, mežā, cietumā* – atvēršanas svētki. Grāmatā

Latvijas Okupācijas muzeja biedrības biedru sapulces dalībnieki.

FOTO Latvijas Okupācijas muzejs

apkopoti 12 spilgti, spēcīgi un emocionāli, cilvēka neticamo izdzīvošanas spēju apliecinājoši stāsti. Pēc Otrā pasaules kara, būdamas jaunas lauku sievietes, skolnieces, meitenes, šīs grāmatas varones un daudzas citas Latvijas sievietes pārtapa par jaunajai padomju varai nevēlamām, ārpus likuma esošām bandītēm, kuras bija spiestas patvērumu meklēt mežā, lai izvairītos no okupācijas varasiestāžu aresta un represijām. Līdz šim Latvijas sieviešu piedzīvotais mežos un purvos nacionālo partizānu kara laikā ir bijusi neizzināta Latvijas vēstures lappuse. Grāmata jau pirmajās pārdošanas nedēļās iekarojusi grāmatnīcu pirktāko grāmatu pozīcijas un to var nopirkt arī Okupācijas muzeja grāmatu galdā.

Janvārī muzeja *Youtube* kanālā tika ievietots aizvadītajā gadā notikušā muzeja sarīkojuma *Sievietes nacionālo partizānu karā* videoieraksts.

Pasākumā tika meklētas atbildes uz jautājumu – kāpēc sievietes, Latvijā beidzoties Otrajam pasaules karam, devās mežā un pat cīnījās kopā ar vīriešiem. Skarbā un bieži tragiskā sieviešu darbība pretošanās grupās uzdod arī citus jautājumus, uz kuriem nevar viegli un vienkārši atbildēt: vai vairākus gadus pavadot partizānu gaitās, iespējams saglabāt sievišķīgumu, neatsvešināties no ģimenes u.c. Pasākumā arī demonstrēja Latvijas Okupācijas muzeja Audiovizuālā krājuma glabātājas Lelde Neimanes sagatavoto dokumentālo filmu par sieviešu – pretošanās kustības dalībnieču partizānu kara laikā piedzīvoto. Video var noskatīties šeit: <http://ejuz.lv/luz>

Sekoiet arī citām Latvijas Okupācijas muzeja aktualitātēm tīmekļa vietnē www.okupacijasmuzejs.lv/

Inese Krieviņa
Latvijas Okupācijas muzeja sabiedrisko lietu vadītāja

Tragēdija Gotā

Turpinājums no 6. lpp.

metrus garumā ar ieeju vidū. Tas bija domāts mums.

Nākošā diena bija svētdiena – saulaina, bet vēsa. Varat iedomāties to sajūtu, kad dzirdējam sirēnas, paziņojot trauksmi. Lielākā daļa no darbiniekiem ar viņu ģimenēm devāmies uz mums ierādīto pazemes bunkuru. Bija arī drošinieki, kas palika koka barakās. Bez izciestām bailēm tie visi palika dzīvi, bet uz mūsu bunkuru uzkrita bumba tiešā trāpījumā labajā pusē. Tur tika nonāvēti visi, kas tur atradās, arī daļa no tiem, kas stāvēja durvīs, lai varētu skatīties, kas notiek ārā.

Lasot Otrā Pasaules kara vēsturi, noskaidroju, ka todien Gotai uzlidoja

300 bumbvedēji un nometa bumbas visi vienā laikā; tādēļ mums izlikās tikai viens liels troksnis. No betona putekļiem un sēra smaržas nevarējām redzēt ilgu laiku, tā vismaz izlikās. Tad klusums, pēc tam dzirdējam saucienus pēc palīdzības. Viena sabiedroto bumba iznīcināja apmēram ap simtu. Kādēļ saku – apmēram? Tādēļ, ka tur, kur trāpīja bumba, nebija nekas palicis pāri no tiem, kas tur iegāja. Ģimenes locekļi tika apbedīti vienā zārkā. Vēl šodien, 70 gadus vēlāk, man acīs stāv melnā zārku rinda Gotas kapos. Tas ir liels pārdzīvojums 12 gadus vecam zēnam.

Mūs visus, dzīvus palikušos, ievietoja citā nometnē ar sargiem pie ieejas, tikai bija jāuzrāda dokumenti, ejot un nākt. Lietoju savu, Liepājas 5. pamatskolas skolēnu apliecību, kas

man vēl tagad ir uzglabājusies. Nometnes vadība sacīja: *Ejiet, kur variet, un meklējiet, kur palikt*. Mana Mama atrada darbu un pajumti netālu tuvākā sādžā dārzniecībā. Neatceros, vai dārznieks ko maksāja? Tomēr izdzīvojam līdz amerikāņu armija ieradās. Blakus sādžā dzīvoja bijušais olimpiskais futbolists Laumanis. Viņš aizgāja uz Gotas pilsētu un stāstīja, ka latviešiem ir novietne bijušajās vācu armijas lidotāju kazarmās, un tur jau pulciņš ir salasījies.

Arī mēs tur ieradāmies, jo sāka paklīst baumas, ka Tiringiju atdos krieviem. Tomēr amerikāņi mūs izveda uz rietumiem, kur sākām mūsu *Dīpšu* vai *Dievputniņa dzīvi*.

Juris Augusts
Laikrakstam „Latvietis“

Māra Branča skatījums

Gleznotāji emociju medībās Gruzijā

Pagājušā gada rudens pusē 12 Latvijas gleznotāji devās uz Gruziju un divas nedēļas piedalījās plenērā. Viņiem to sarūpēja gruzīnu mākslinieks Nugzars Paksadze, kurš nu jau daudzus gadus dzīvo Daugavas krastos un katru gadu Tērvetē ar draugu mecenātu atbalstu rīko plenērus. 2014. gadā viņš guva iespēju latviešu māksliniekus aizvest uz savu dzimteni, sarīkojot Batumi arī viņu darbu izstādi. Pēc izstādes atklāšanas viņi kopā ar vietējiem māksliniekiem devās iespaidu un emociju medībās pilsētā, jūrmalā un kalnos. Gruzijā redzēto un piedzīvoto kopš 27. janvāra līdz pat 13. februārim var iepazīties izstādē *Pārliedzums*, kas iekārtota Jelgavas Sabiedrības integrācijas pārvaldē. Jāpiebilst, ka trīs darbi bija jāatstāj plenērā vietā, tādēļ ne visi izstādē eksponētie darbi tapuši Gruzijā; daļa no tiem tapusi Latvijā, apkopojot gūtos iespaidus.

Kā liecina gleznas, neviens no māksliniekiem necenšas ļoti reāli atveidot dabu, atmosfēru, telpu un krāsu nianses. Viņi visi savus emocionālos iespaidus atklāj paspīlgtinātās krāsās, krāsu ritmos. Krāsa viņiem ir pārdzīvojuma izteicēja. Tādējādi, lai arī katrs autors ir ar savu individuālo rokrakstu un pasaules skatījumu, izstāde var pat teikt ir ļoti viengabalaina, kurā apvienojušies vienas latviešu glezniecības līnijas mākslinieki, kurus var raksturot kā ekspresīvus krāsu uztverē, otas vilcienā un saasinātā pārdzīvojuma atklāsmē. Daudzi no viņiem atgādināja, ka Gruzijā bija cits apgaismojums, taču to var ieraudzīt pastarpināti.

Pats plenēra rīkotājs Nugzars Paksadze, kā var spriest no gleznas *Ceļš uz baznīcu*, labprāt glezno lielos, spilgtu krāsu laukumos, panākot kalnu varenuma iespaidu. Jaušams, ka viņš pašiem gadiem daudz mācījies no mūsu glezniecības. Īpašas atšķirības nav.

Viņa portretu darinājusi Anita Meldere. Māksliniece minimāliem līdzekļiem, izmantojot tikai trīs krāsas – sarkanīgo, balto un melno – panāk viņa personības viengabalainību un spēku. Agnija Ģermane radījusi figuālu kompozīciju ar četriem plenēra dalībniekiem – Silviju Meškoni, Anitu Melderi, Gunu Millersoni un Nugzaru Paksadzi braucienā ar kuģi. Portre-

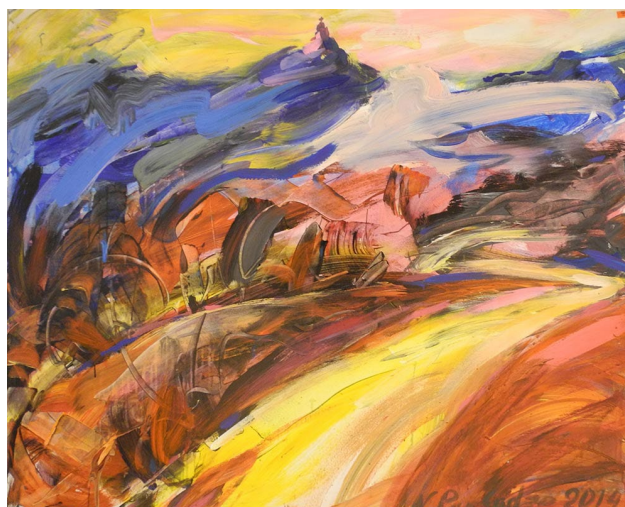
Gruzijas plenēra grupa ar gruzīnu draugiem.

tiskā līdzība neformālā situācijā, tās sadzīvskums un spožās krāsas stāsta par plenēra dzīvespriecīgo, vitālo atmosfēru. Citā pagriezienā Batumi atklājusi arī dzan Helga Jaksone divās gleznās ar vienu nosaukumu *Batumi*. Turpretim Silvija Meškone gaišo un tumšo krāsu kontrastā, sižeta atklāsmē un krāsu uzlikumā vēsta par dzīves dramatismu.

T a l s i n i e k s

Andris Vītols spēlēja ar dzidru krāsu laukumiem, kuros iešauj tumšu krāsu līnijas, kontūras, kas vēsta par autora dzīves gaišo uztveri un gūtajām emocijām. Gunas Millersones krāsu vertikālie kārtojumi pietuvojas abstraktajai glezniecībai. Krāsa ir arī Madaras Gulbes galvenais izteiksmes līdzeklis, bet māksliniece neko konkrētu nestāta. Viņas dvēseles jūtīgums izpaužas maigu toņu saskaņās un tikko manāmajās tonālajās pārejās. *Sajūtas naktī* visai iespējams ir viens no labākajiem darbiem viņas daiļradē. Bet Kārlis Silīņš gleznas veido gandrīz vai ornamentāli. Istenībā gūtais motīvs pārtop maigu krāsu rakstā.

Ar nelielu pelēcīgās krāsās risinātu darbu piedalās arī Igors Bernāts. Arī dzan rēzekniešu Svetlanas Korklas un Pāvela Ostapceva impresiju uzmetumi ir nelieli, tonāli jūtīgi gleznojumi. Jā-

Nugzars Paksadze. „Ceļš uz baznīcu“. 2014.

Silvija Meškone. „Batumi pludmale“. 2014.

piezīmē, ka abi Gruzijas plenēra finansētāji Igors Šturms un Aldis Mileiķis aizrāvušies ar mākslu un kopā ar profesionāļiem labprāt skicēja.

Māris Branča
Laikrakstam „Latvietis“

Abonējiet laikraksta „Latvietis“ drukāto izdevumu krāsās!

Abonements \$42 par 10 numuriem, \$82 par 20 numuriem vai \$210 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā.

Sterling Star Pty Ltd, PO Box 6219, South Yarra, Vic. 3141. Čeki rakstāmi: „Sterling Star“

Abonementu var arī pieteikt un pagarināt timeklī – <http://www.laikraksts.com>

Maija Kovaļevska – intervija

„...Es paļaujos tai burvībai, kas notiek uz skatuves...“

Šī intervija tapa gan Ojāram Grestem tiekoties un sarunājoties ar dziedātāju, gan Ilzei Nāgelai sarunājoties ar Maiju internetā, apmainoties epasta vēstulēm. Laikraksts „Latvietis“ izsaka lielu pateicību māksliniecei par atsaucību.

Nupat Sidnejas Operas namā beidzās Austrālijas Operā izrādes Pučīni operai *Bohēma (La Bohème)*, kurās galveno varones lomu – Mimī – dziedāja latviešu soprāns Maija Kovaļevska (no 2014. gada 31. decembra līdz 2015. gada 16. janvārim).

Šajā inscenējumā darbība bija pārcelta no 19. gadsimta Parīzes uz Berlīni 1930. gados, Veimāras republikas satrauktajā beigu posmā. Šī vide deva plašas iespējas dizaineriem izmantot tā laika kabare stilu ar brīnišķīgi raiķiem kostīmiem, greznām samta draperijām un mirdzošām gaismām. Tas it īpaši parādījās otrā cēlienā, kur kafejnīca *Momus* apzīlbināja acis ar lielo dziedātāju skaitu krāšņos kostīmos, kas izsauca šī perioda hedonismu (dažas dāmas pat parādījās uz skatuves ar kailām krūtīm!). Skatuves darbība bija tik daudzveidīga un interesanta, ka nezināju, kur vairāk pievērst uzmanību.

Maija Kovaļevska lomā kā drusciņ kautrīgā Mimī bija brīnišķīga. „Kovaļevskas Mimī staro“ – tā rakstīja laikraksta *The Australian* kritiķis Marijs Blaks (Murray Black).* Un meksikāņu tenors Diego Torre, Rūdolfā lomā, bija iespaidīgs ar spēcīgo balsi un dedzīgo iemīļjušo dzejnieka raksturojumu. Arī visi pārējie dziedātāji bija lieliski. Operas beigās, saprazdams, ka viņa iemīļotā ir mirusi, Rūdolfā izmisīgais kļūdzieni „Mimī!“ izsauca man dziļu emocijonālu pārdzīvojumu un patiesu dzīves īstenību.

Kopš pirmās uzstāšanās uz operas skatuves Rīgā 2003. gadā Donas Elvīras lomā Mocarta operā *Don Žuāns (Don Giovanni)*, Maija Kovaļevska ir dziedājusi pasaules vislielākos operas namos un festivālos, ieskaitot Ņujorkas Metropolitēna Operā, Zalcburgas festivālā (*Salzburg Festival*), Glindebornas festivālā (*Glyndebourne Festival*), San Francisko Operā, Karaliskā Operas namā Londonā (*Royal Opera House*), La Scala Milānā (*Teatro alla Scala*), Vīnē, Minhenē, Guangzhou Ķīnā (Guangzhou) un Buenosairesu Argentīnā.**

Pēc operas izrādes 10. janvārī satiku Maiju Kovaļevsku un ierakstīta daļu no šīs intervijas.

Ojārs Greste: Lasīju jūsu biogrāfiju, kas uzrakstīta *Opera Australia* tīmekļa lapā; Jūs esat dziedājusi gandrīz visā pasaulē. Man radās jautājums, ka Jūs ļoti daudz ceļojat, vai tā ir? Vai jūs pavadāt vairāk laiku uz vietas Vīnē?

Maija Kovaļevska: Diezgan daudz iznāk, kā var teikt uz čemodāniem, ceļot; pēdējo divu gadu laikā es tiešām esmu apceļojusi visu zemeslo-

di; varu minēt Buenosairesu Argentīnā – slaveno teātri, kas ir milzīgs ar 4 tūkstoši skatītāju vietām; tur man bija tas gods dziedāt grāfienes lomu *Figaro kāzās*; var minēt Vīnes Valsts operas tūri uz Muskatu Omānā, arābu valstīs; var minēt Ķīnu; var minēt tagad tikko pirms Austrālijas – Meksiku, kur arī es pirmo reizi uzstājos; protams, Ņujorku, kur es jau diezgan daudz esmu uzstājusies. Daudz ir iznācis ceļot pēdējo gadu laikā. Es domāju, ka opera savā ziņā varbūt paliek tāda vairāk saprotamāka ne tikai Eiropas kultūrai un Amerikai kā tas bija iepriekš, bet opera izplešas; tā es to jūtu un redzu. Arvien vairāk operu mīl tādās valstīs kā Austrālija un Ķīna.

OG: Mani pārsteidz, ka Ķīnā ir daudz cilvēku, kas iet uz operu...

MK: Jā, un tur būvē jaunus operu namus, iegulda milzīgus līdzekļus un finansē operu, kā arī publikas atsaucība ir burvīga; cilvēki mīl operu. Man bija tas gods uzstāties tieši *Turandotā* Liu lomā, un par cik tā ir ķīniešu opera un Ķīnā; bija milzīgi panākumi, publikai ļoti patika. Tas ir patīkami, ka operas kultūra izplešas pasaulē un paliek vairāk saprotamāka tautām, kas varbūt kādreiz nemaz nezināja, kas tā opera ir. Tas ir patīkams moments.

OG: Es noskatījos vakar *YouTube* interviju ar Jums, kas bija ierakstīta pagājušo gad Vīnē. Jūs minējāt, ka jums tuvākās lomas ir Mihaele *Karmenā*, Liu *Turandotā*, Mimī *Bohēma* un arī Tatjanas loma *Jevgeņijā Oņeginā*. Kāpēc tieši šīs lomas, un kas tieši jūs pievelk pie Tatjanas lomas?

MK: Es domāju, ka tas ir gan pats Puškina stāsts par Tatjanu un par Jevgeņiju Oņeginu, gan arī mūzika – abi kopā. Un, manuprāt, *Jevgeņijs Oņegins* un *Bohēma* ir divi vispatiesākie operas stāsti, kas ir uzrakstīti mūzikā, kas ir pasniegti kā operas. Tāpēc tie man ir arī vistuvākie. Varbūt arī vislabāk patīk tieši izpildīt šīs lomas – uzstāties kā Mimi vai Tatjanai, jo es domāju, ka ļoti svarīgs ir tieši patiesums, izpausties caur mūziku, caur šo skaisto un patieso dzīves stāstu, kurš joprojām vēl ir aktuāls visos laikos, kurš nekad nenoveco, kurš ir tik saprotams publikai. Un tas ir vienkārši prieks, ka ir tāda iespēja, ka šie izcilie komponisti un rakstnieki ir izveidojuši šos gara darbus, caur kuriem mēs, dziedātāji, aktieri atkal varam to tālāk dot un sniegt publikai un radīt šo pārdzīvojumu, radīt visas šīs patiesās emocijas, kas ir ļoti saprotamas.

OG: Jūs minējāt, ka attiecībā uz lomām, vadāties no balss, t.i., ir balss tipi, atbilstošas balsis un tām piemēro-

Mimija lūdž Rodofo aizdedzināt svečīti pirmā cēlienā.

FOTO Branco Gaica

tas dažādas lomas. Jūs minējāt, ka pašlaik jūs dziedat vairāk šīs lomas, bet, ka Jūs, piemēram, Turandotas lomu nedziedātu. Vai būtu kāds laiks, kad jūs dziedātu citas lomas? Vai operdziedātājas balss mainās, izveidojās, kļūst piemērotākas citām lomām?

MK: Jā, ar laiku, protams, balss arī attīstās un paliek kuplāka. Pirmām kārtām fizioloģiski cilvēks nobriest, otrām kārtām, tas ir cilvēka raksturs, cilvēka personība nobriest kā tāda, un arī balss tehnika nobriest. Balss ir kā instruments, kas ir jākopj; kā dimants, kas jāslīpē nepārtraukti, un tas ceļš uz to spožumu, tā dimanta slīpēšana, tā jau nekad neapstājas, tā turpinās, un līdz ar to, protams, nāk klāt jaunas lomas. Katru gadu man klāt ir nākušas arī jaunas lomas. Tagad es esmu sākusī Verdi dziedāt; pagājušogad pirmo reizi, tagad turpināšu – dziedāšu pirmo reizi Verdi *Rekviēmu*. Esmu dziedājusi jau Violetu *Traviatā* un Amēliju Mariju Verdi operā. Tas ir tāds jauns pavērsiens arī manai balsij, jauns izaicinājums man kā dziedātājai, man kā māksliniecei, un tā ir tāda iešana atkal uz priekšu.

OG: Kā jūs iestudējat lomas? Jūs minējāt, ka lomas nāk un atrod jūs. Vai ir tādas dramatiskas lomas, kuras jūs varbūt uzskatāt, ka nav pašlaik jūsu balsij, bet kas jūs pievelk tieši kā aktrisi?

MK: Jā, kā aktrisei... tur ir tā lieta, ka aktieris var jebko nospēlēt uz skatuves. Teiksim tā runājamā balss, tu neko nevari ļaunu nodarīt tai, bet ja dziedātājs, pārāk priekšlaicīgi paņem kādu dramatisku lomu, viņš var par to samaksāt, tas nozīmē, ka viņam var būt problēmas ar balsi, viņam var būt kaut kāda teiksim pārforsācija; instruments – balss – tas ir galvenais. Teiksim uz operas skatuves ir tikai balss, mums nav mikroфона, mums nav nekā. Mums ir jāpiepilda tā zāle ar to, kas

Maija Kovaļevska – intervija

Turpinājums no 9. lpp.

mums ir dots, ar to, ar ko mēs esam gadu gadiem strādājuši – pie mūsu instrumenta, un savā veidā mēs esam kā sportisti, tas ir sava veida sports, – ir jāstrādā, jātrenējas, visu laiku balss ir jāurtur formā, jāurtur arī fiziski sevi formā. Tāpēc es daudz ar sportu nodarbojos arī diendienā.

Līdz ar to, jā, varbūt aktieriem šajā ziņā ir daudz vieglāk, jo viņiem varbūt tādas lomas, ko viņi daudz vieglāk var panākt un daudz agrāk jau nospēlēt uz skatuves vai filmā. Tas ir pilnīgi cits mākslas veids, bet opera tas tomēr ir orķestris, tā ir balss, tas nav tikai aktieriskais; kā aktrise es varētu jebkuru lomu nospēlēt un daudzas pat būtu interesanti; kāpēc ne? – kaut vai tā pati Toska? Bet nav teikts; varbūt pēc kādiem 15-20 gadiem arī Tosku es varbūt nodziedāšu.

OG: Kā jūs sagatavojiet jaunas lomām? Vai jūs strādājat ar kādu skolotāju? Es nezinu, vai tas ir pareizais vārds – ar kādu *kouču* (*coach*), kas pazīst to lomu?

MK: Tas ir diezgan ilgs process, jo lomu jau var sagatavot dažādi. Lomu var sagatavot teiksim tā tikai virspusēji un izdziedāt tā, neieejot pilnībā tajā lomā, bet es esmu tāds cilvēks, ka man patīk darīt visu *līdz kaulam*, pamatīgi. Tāpēc es savas lomas gatavoju laicīgi un varētu teikt, ka citreiz tas varēti būt no sešiem mēnešiem līdz par gadam vai diviem gadiem, jo tā loma ir kā tāds labs vīns, tas rūgst kaut kur iekšā, un tad ik pa laikam tu to paņem atkal, izdziedi cauri. Protams, konsultēšanās ziņā, es konsultējos vēl joprojām ar savu skolotāju, kura ir Itālijā – Mirella Freni. Viņa ir vislabākais padomdevējs tieši repertuāra ziņā, un viss, ko viņa man ir teikusi, tas arī tiešām tā ir. Viņai ir tik milzīga pieredze – 50 gadu skatuves karjera. Viņas balss savā ziņā ir arī līdzīga manai balsij, kas arī ļoti palīdz saprast, kas tieši ir tās lomas, ko es varu dziedāt; kas ir tās lomas, kur es varu sevi spilgtāk parādīt; kas ir tās lomas, kas man jāpagaida; kas ir tās lomas, ko nevajadzētu; kas ir tās lomas, ko vajadzētu. Man ir pagodinājums, ka Mirella Freni ir mana skolotāja, un tieši no viņas es vienmēr smeljos padomus.

OG: Jūs teicāt, ka jums ir 8 izrādes ļoti īsā laikā. Kā Jūs pavadāt laiku tajā dienā, kad jums ir izrādes? Kā Jūs sevi sagatavojat, saudzējat, lai būtu *uz to starta līnijas*? Pastāstiet par to, lūdzu!

MK: Es domāju, ka lielā mērā tiešām ir atpūta balsij; pārāk daudz tajā dienā nedziedāt, pārāk daudz tajā dienā nerunāt; mēģināt koncentrēties uz to tēlu, uz to lomu, kas būs jādzied tajā vakarā; savā ziņā jāieiet tajā lomā jau iepriekš, jo tad, kad es esmu uz skatuves, es vairs neesmu Maija. Es esmu Mimī. Līdz ar to es nevaru to darīt pēdējā brīdī, jo man ir jāgatavojas

laicīgi.

Protams, svarīgi ir arī labi paēst, labas pusdienas – labs ēdiens. Man pašai patīk arī gatavot; es bieži tieši pati sev gatavoju ēst.

Jā, tāpat koncentrēšanās un lūgšana. Es ticu Dievam un es vienmēr noskaitu lūgšanu pirms eju uz skatuves. Es palaujos tam procesam, tai burvībai, tam visam, kas notiek uz skatuves.

OG: Jūs minējāt, ka jums ļoti patīk dziedāt uz skatuves, ka tas ir tāds burvīgs mirklis. Pastāstiet par savām izjūtām, dziedot uz skatuves!

MK: Tajā brīdī, kā es minēju, tas ir viss kopā: tā ir dziedāšana, tas tēls, tā loma, kas tu tajā brīdī esi. Līdz ar to, tajā brīdī nav tādas īpašas domas, ko es daru, jo tā ir vairāk tāda ļaušanās procesam, tieši tas brīdis, kad tas viss top. Un tas ir tas brīnišķīgais, jo katru reizi tomēr ir savādāk, katrs kolēģis ienes kaut ko jaunu. Katra izrāde arī atšķiras viena no otras, jo tā ir dzīvā māksla. Tāpēc tā ir skaista un tāpēc tā ir īpaša. Tieši tas mirklis – tas ir vienreizējs un tagad, un tā vairs nebūs nekad. Katra izrāde ir brīnišķīgs mirklis, kas ir jāizdzīvo un jāpiepilda, un tāpēc tajā brīdī tādu īpašas domas un analizēšanas man nenotiek uz skatuves. Tas notiek pēc tam, kad izrāde jau beigusies, un es esmu atpakaļ jau Maija.

OG: Un tas, kas attiecas uz *Bohēmu*; ir jau dažādi inscenējumi. Sevišķi interesanti, ka šis ir 20. gadsimta trīsdesmitie gadi, kur tradicionāli tas būtu 19. gadsimta beigās Parīzē. Pirms kādiem 20 gadiem redzēju *Opera Australia* iestudējumu ar Bazu Lūrmai (Baz Luhrmann) kā režisoru, un viņa inscenējums bija Parīzē, bet Otrā pasaules kara laikā. Vai jūs esat piedalījies dažādos *Bohēma* iestudējumos – kādi interesanti inscenējumi ir bijuši? Kādos laikmetos, ar kādu pieeju; katram režisoram jau ir sava pieeja, vai ne?

MK: Jā, varētu teikt, ka man ir laimējies dziedāt brīnišķīgos un skaistos iestudējumos, un visas *Bohēmas*, kurās es esmu dziedājusi – gan tradicionālās, klasiskās – īstā *Bohēmas* perioda – varu minēt Franko Dzeffireli (Franco Zeffirelli) brīnišķīgo iestudējumu Ņujorkas Metropolitēna Operā, kur esmu nodziedājusi vairāk nekā 20 izrādes jau, tāpat šī paša Franko Dzeffireli iestudējums Vīnes Valsts operā, kur arī esmu dziedājusi tieši Mimī; tad Londonā Džona Koplja (John Copley) iestudējumā, kas arī ir klasisks. Tieši no modernākiem var minēt Hamburgas Operā dziedāto iestudējumu, kura darbība savukārt ir 20. gadsimtā, un

FOTO Ojārs Grebe

Maija Kovaļevska Zilajos kalnos pie Sidnejas.

ļoti mūsdienīgs skatījums.

Šo pašu stāstu arī var ielikt mūsdienīgu skatījumā un tas vienalga *nostrādā*, un publika to saprot. Tas ir līdzpārdzīvojums, jo tas stāsts un mūzika, protams, ir tas, kas runā uz publiku.

Kad izrādes beigās Rūdolfš kliedz: *Mimī...* tad tur neviens nevar palikt vienaldzīgs.

OG: Es to varu saprast. Jūs minējāt, ka jums ir grūti atslēgties no lomas, un es varu iedomāties, ka tieši šajā operā, jo tās beigas ir tik traģiskas... es arī nespēju aplaudēt. Man personīgi tas atgādināja to momentu, kad mana sieva aizgāja mūžībā; kad mēs visi – viņas bērni bija apkārt viņai... tas ir tik dramatisks moments cilvēka dzīvē.

MK: Jā, manuprāt, Pučīni ir izdevies aizskart to īsto dvēseles stīgu, lai katrs skatītājs spētu izjust to un atcerēties savus mīļos aizgājušos un varbūt lūgt par viņiem Dievu. Tas ir tik tieši trāpīts sirdi; absolūti brīnišķīgi.

OG: Rīt jums nav jādzied. Kā Jūs pavadāt dienas, piemēram, šeit, Sidnejā starp izrādēm? Kā jūs pavadāt brīvdienas? Ko esat redzējusi no Sidnejas?

MK: Sidnejā man ir bijis tas gods iepazīties personīgi ar Latvijas goda konsulu Austrālijā Birzuļa kungu un viņa kundzi Edīti. Vairākkārt viņi ir mani veduši uz pusdienām, arī Ziemassvētku vakarā es biju uzaicināta pie Edītes kundzes un viņas ģimenes. Līdz ar to es nebiju viena Ziemassvētkos, un tas bija tiešām ļoti sirsnīgi un jauki. Latviešu atbalsts ir ļoti jūtams, paldies arī jums par interesi un atbalstu! Arī vietējie kolēģi šeit man ir ļoti sirsnīgi, labprāt man parāda Sidneju. Esmu ļoti apmierināta, šeit ir ļoti sirsnīga atmosfēra.

Ize Nāgela: Kura zeme, pilsēta patīk vislabāk? Uz kuras no Operu skatuvēm jūties visērtāk, vismājīgāk?

MK: Visvairāk man patīk Itālija. Visērtāk un vismājīgāk jūtos uz Vīnes Valsts operas skatuves, kur vienmēr priecājos uzstāties; arī drīzumā dziedāšu Tatjanas loma operā *Jevgeņijs Oņegins*.

IN: Vai dziedot uz Latvijas Nacionālās operas skatuves, ir kādas īpašas sajūtas? Vai atceraties savu pirmo uz-

Maija Kovaļevska – intervija

Turpinājums no 10. lpp.

stāšanos Operā?

MK: Sajūtas ir labas, ar nepacietību gaidu šovasar Pučīni festivālu Latvijas Nacionālajā Operā. Latvijas Nacionālajā operā pirmo reizi dziedāju 2003. gadā Donnu Elvīru Mocarta operā *Dons Žuans* (*Don Giovanni*). Pirms tam uzstājos Daiņa Kalna rīkotajos Siguldas Opersvētkos, un pirmā loma bija operā *Mīlas dzēriens* Kuldīga 2002. gada vasarā.

IN: Cik daudz laika iznāk pavadīt Latvijā pēdējos gados?

MK: Gandrīz nemaz, esmu nepātraukti ceļā, viens līgums seko otram, *always on the road*.***

IN: Daži jautājumi par to kā radās Maija – operas zvaigzne. Kad nolēmāt studēt mūziku, vēltīt dzīvi operai, dziedāšanai? Vai bērnībā daudz dziedājāt? Kādas dziesmas un kāda veida mūzika patika bērnībā?

MK: Sāku spēlēt klavieres 6 gadu vecumā un vēlāk flautu, dziedāšanai pievērsos vēlāk. Mani pamudināja vairāki skolotāji, kas dzirdēja manu balsi un ieteica studēt operas dziedāšanu. 17 gadu vecumā sāku mācīties operdziedāšanu, un man iepatikās operas pasaule; dziedāšana visvairāk izsaka manu būtību.

Bērnībā dziedāju mājās kopā ar māsu Lauru gan Ziemassvētkos garīgās dziesmas, gan pašas sacerētas ar latviešu dzejnieka Jāņa Baltvilka tekstiem. Man iepatikās opera jau bērnībā, kad mamma mani un māsu aizveda pirmo reizi uz *Karmenu*; nevarēju pēc tam naktī aizmigt, jo opera atstāja lielu emocionālu, pozitīvu lādiņu – spēcīgā mūzika un skaistais iestudējums. Sapratu, ka gribu būt operas pasaulē.

IN: Vai Jūsu ģimenē ir mūziķi?

MK: Manā ģimenē nebija profesionālu mūziķu; tēvs bija muzikāls un spēlēja klavieres un akordeonu, mamma vienmēr mīlēja operu un teātri. Attālāks radnieks ir izcilais pianists Armands Ābols. Armands man bija kā piemērs ar savu uzņēmību, mērķtiecību un mūzikas mīlestību.

IN: No kuras vietas Latvijā esat?

MK: Esmu rīdziniece, ļoti mīlu savu dzimto pilsētu, kur sanāk iebraukt ļoti reti.

IN: Vai Jums ir mīļākais komponists, mīļākā opera? Mīļākā līdz šim

FOTO Franco Garcia

No kreisās: Endrjū Džouns (Andrew Jones – Marcello, gleznotājs), Deivids Parkins (David Parkin – Colline, filozofs), Šeins Lorencevs (Shane Lowrencev – Schaunard, muzikants), Lorina Gore (Musetta), Diego Torre (Rodolfo) un Maija Kovaļevska (Mimi).

dziedātā ārija?

MK: Man ir vairāki mīļākie komponisti Pučīni, Bizē un Čaikovskis. Mīļākās operas ir: Pučīni *Bohēma* un *Turandota*, Bizē *Karmena* un *Pērļu zvejnieki* un Čaikovska *Jevgeņijs Ņeņins*.

IN: Mīļākā līdz šim dziedātā ārija?

MK: Bellini brīnišķīgā ārija *Casta Diva*.

IN: Kuru neesat dziedājusi, bet noteikti vēlētos nodziedāt?

MK: Verdi *Dezdemonas* lomu operā *Otello*.

IN: Vai ir kāds diriģents, ar kuru īpaši viegli sadarboties?

MK: Man ir veicies ar daudz brīnišķīgiem kolēģiem un diriģentiem. Bet šobrīd gribas pieminēt Andrea Molino, Stefano Ranzani un Vladimīru Jurovski.

IN: Vai ir kāda dziedātāja, kas ir kā paraugs, kurai vēlētos līdzināties?

MK: Protams, mana skolotāja – izcilais itāļu soprāns Mirella Freni, kura ir kā paraugs visai jaunajai paaudzei. Vienmēr konsultējos un uzklāsu Freni kundzes padomus.

IN: Vai ir kādas tīmekļa saites, kurās var skatīt/klausīties Jūsu uzstāšanās? Vai plānoti jauni ieraksti?

MK: Internetā var noklausīties un arī pasūtīt manus DVD ierakstus *Benvenuto Cellini* no Zalcburgas festivāla un *Karmenu* no Londonas Karaliskas operas 3 dimensijās (in 3D).

Audio CD plānots ierakstīt Verdi

Rekviēmu Londonas Royal Festival Hall ar Londonas Filharmonijas orķestri (London Philharmonic Orchestra).

IN: Vai Jums ir sava mājas lapa?

MK: Mana jaunā mājas lapa šobrīd top un būs drīzumā – *online (coming soon)*.

IN: Vai kādreiz ienāca prātā doma, ka dziedāsiet uz Sidnejas Operas skatuves? Vai varam cerēt atkal drīz Jūs redzēt un dzirdēt Austrālijā?

MK: Sidnejas Opera un Austrālija bija mans sapnis, kurs tagad ir piepildījies. Man ļoti patīk Sidnejas Opera. Austrālijā esmu pirmo reizi, bet ļoti labprāt atgriezšos. Esmu uzaicināta arī nākotnē, bet tas lai paliek pagaidām noslēpums.

IN: Kurp dotaties tagad pēc Austrālijas?

MK: Pēc Austrālijas došos uz Londonu.

IN: Ko gribētu novēlēt latviešiem Austrālijā?

MK: Novēlu latviešiem Austrālija laimīgu, veselības, prieka un mīlestības pilnu Jauno – 2015. gadu. Dievs, svēti Latviju!

IN: Liels paldies par interviju! Uz drīzu redzēšanos atkal Austrālijā! ■

* „The Australian“, 2015. gada 6. janvārī.

** https://opera.org.au/aboutus/our_artists/principal_artists/majja-kovalevska

*** *angliski: vienmēr ceļā.*

PBLA Kultūras Fonds aicina

Turpinājums no 3. lpp.

darbus vai veikumus tajā pašā nozarē var godalgot ne agrāk kā pēc trim (3) gadiem, bet otru balvu citā nozarē var piešķirt pēc diviem (2) gadiem.

Savukārt **līdzekļu pieprasījumi** kultūras, izglītības un jaunatnes projektu atbalstam iesūtāmi elektronis-

ki PBLA birojam ASV – pblaasv@verizon.net un Vijai Zuntakai Bērziņai – vija@berzinsdesign.com līdz **2015. gada 1. martam**. Ja līdzekļu pieprasījums pārsniedz ASV \$1000, iesniegumam jāpievieno sākāks izdevumu apraksts. Visiem pieprasījumiem obligāti jāpievieno vismaz divas (2) atsauksmes vēstules.

Gan apbalvojumu pieteikumu, gan līdzekļu pieprasījumu veidlapas,

kā arī PBLA KF Nozaru vadītāju kontaktinformācija atrodama PBLA mājas lapā Kultūras Fonda sadaļā.

Tuvāka informācija pieprasāma PBLA KF priekšsēdei Vijai Zuntakai Bērziņai, vija@berzinsdesign.com vai 58 Dix Woods Dr., Melville, NY, 11747, USA.

PBLA Kultūras fonds

„Vējiņu kauss“

Austrālijas latvieši Aina un Jānis Vējiņi

Ir vieni no tiem Latvijas atbalstītājiem, kuru vārdu ar īpašu cieņu piemin Zemessardzē un Jaunsardzē. Nu viņu piemiņa ir iemūžināta ne tikai atmiņās.

Atskatoties uz ilgo un ražīgo sadarbību ar Ainu un Jāni Vējiņiem, uz viņu neatsveramo devumu Zemessardzei un Jaunsardzei, doma par abu piemiņas iemūžināšanu bija pašsaprotama. Tā tapa *Vējiņu kauss* – orientēšanās sporta sacensības jaunsargiem, kas šogad Cēsu apkaimē, Nacionālo bruņoto spēku atpūtas un sporta bāzē *Pipariņi* startēja pirmo reizi kā vēl salīdzinoši neliels pasākums, taču ar lieliem nākotnes plāniem – līdz pat starptautiskam līmenim.

Ideju par *Vējiņu kausa* izveidi izvirzīja Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra (RJC) direktors Druvis Kleins, un šī ideja lieliski saskanēja ar jauniešu jaunsargu apmācībā – no šī mācību gada jaunsargu sagatavošanā daudz vairāk tiek akcentēta tieši fiziskā sagatavotība. Tā palēnām doma par Ainu un Jāņa Vējiņu piemiņas iemūžināšanu no idejas pārtapa pavisam konkrētā pasākumā ar ne mazāk konkrētu ceļojošo *Vējiņu kausu*.

„Aina un Jānis Vējiņi bija cilvēki, kas daudz laika un līdzekļu veltīja, atbalstot Zemessardzi un Jaunsardzi laikā, kad tās vēl tikai veidojās un nostiprinājās. Jaunsardze saņēma materiālu palīdzību no Vējiņu ģimenes arī krīzes gados, tādējādi mums izdevās sasniegt krietni vairāk, ko bez šī atbalsta mēs nepaveiktu,“ stāsta RJC Jaunsardzes departamenta direktors Ansis Strazdiņš.

Sacensības visiem

Vējiņu kauss veidots kā maksimāli demokrātiskas sacensības, kurās var piedalīties gan pieredzējuši sportisti, gan iesācēji – katrai vecuma grupai un sagatavotības pakāpei ir sava trase un sava grūtības pakāpe. 2014. gadā par *Vējiņu kausu* cīnījās vairāk nekā 120 dalībnieku, savukārt jau nākamgad paredzams, ka dalībnieku skaits būs krietni lielāks, jo jaunsargiem pievienosies arī kolēģi no Lietuvas, Igaunijas un Lielbritānijas. Nākamgad uz šīm sacensībām tiks uzaincināti arī dalībnieki no skautiem un gaidām, mazpulcēni, kā arī vanadzēni no

Daugavas vanagu jaunatnes organizācijas. „Aicinājums piedalīties *Vējiņu kausā* tiks nosūtīts mums radniecīgajām jaunatnes organizācijām jau tuvākajā laikā,“ saka A. Strazdiņš.

Kā *Vējiņu kausa* izcīņas disciplīna orientēšanās izvēlēta, jo šis sporta veids ir viens no demokrātiskākajiem, kurā droši var piedalīties arī cilvēki bez iepriekšējas sagatavotības, arī īpašs inventārs un apģērbs nav obligāts. Turklāt orientēšanās apvidū ir viena no prasmēm, ko jaunsargi apgūst savās nodarbībās, tāpēc bazīties par to, ka kāds varētu mežā nomaldīties, nav pamata. Daļa jaunsargu arī trenējas šajā sporta veidā – Jaunsardzei ir noslēgti līgumi ar vairākiem orientēšanās klubiem, izmantojot *Jauno politisko iniciatīvu* projektā paredzētos līdzekļus, tādēļ jaunsargi šajās populārākajās sacensībās var piedalīties bez maksas.

Cēsis kā pirmā *Vējiņu kausa* izcīņas vieta izvēlēta, jo tur ir sacensību sekmīgai norisei vajadzīgā infrastruktūra. Turklāt orientēšanās sports Cēsu apkaimē ir visai populārs, un apkārtnes meži ir iemūžināti precīzās orientēšanās kartēs. Sacensību organizētāju vidū bija vairāki pieredzējuši orientēristi no instruktoru vidus, arī Juris Kokins un Jaunsardzes 3. novada nodaļas vadītāja Zita Rukšāne. Tas viesa īpašu pārliecību – viss izdosies!

Austrālijā būvē Dzimtenes mīlestības pamatus

Ainas un Jāņa Vējiņu diemžēl vairs nav mūsu vidū, taču viņu idejas Latvijā turpina nest Vējiņu dzimtas nākamās paaudzes, tostarp mazdēls Dāvids Vējiņš. Dzimis un audzis Austrālijā, viņš pieņēma šķietami pārsteidzošu lēmumu pamest sakārtoto un pārticīgo dzīvi savā dzimtajā kontinentā, un doties uz senču dzimteni Latviju. Šo vēlmi dzīvot un strādāt Latvijā Dāvids bija izteicis jau agrāk, un, meklējot darbu, šī iespēja radās. Savu lēmumu viņš nav nožēlojis ne mirkli.

Vienmēr gribējuši atgriezties

Latvijas mīlestība Dāvidā iedēstīta apzināti, agri un pamatīgi. Pretstatā daudziem mūsdienu ekonomiskajiem

Aina (1932-2012) un Jānis (1926-2012) Vējiņi.

FOTO no Vējiņu ģimenes arhīva

Dāvids Vējiņš.

migrantiem, kuri saikni ar savu dzimteni cenšas pēc iespējas ātrāk aizmirst, Vējiņu ģimene dzīvoja ar skaidru pārliecību – lai kur viņi atrastos, viņu īstā Dzimtene ir Latvijā. „Mūsu dzīves pamatprincips, līdzīgi kā daudziem citiem latviešiem, kas izceļoja trimdā kara vai pēckara laikā, bija doma par savu ģimeni, tās drošību un izdzīvošanu. Taču tam visam blakus vienlīdz svarīga bija arī Tēvzeme. Esmu pārliecināts, ka viņiem visiem bija plāns kādreiz atgriezties mājās, tajā brīdī, kad Latvija būs brīva. Visādā ziņā manu vecvecāku domu gaita bija tieši tāda, un to viņi nodeva arī citiem cilvēkiem, kas bija ap viņiem,“ stāsta Dāvids.

Visi četri Dāvida vecvecāki ir dzimuši Latvijā, savukārt abi vecāki – Austrālijā. Dāvids un viņa māsa ir dzimuši austrālieši, taču viņu dzīvē vienmēr bijis ārkārtīgi svarīgs ģimenē valdošais uzskats – viņi ir latvieši, un latviešu valoda ir jāmācās. Vecvecāki nekad nezaudēja cerību – kad Latvija būs brīva, pārcelsies uz Dzimteni, atceras Dāvids. Diemžēl liktenim bija citi plāni; tad, kad Latvija atguva neatkarību, Aina un Jānis saprata, ka viņi lēmumam atgriezties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā ir par vecu, turklāt ģimene jau bija sakupļojusi Austrālijā, un mazbērņus būtu bijis grūti atstāt. „Viņi paši vēlējās to darīt, bet vecumdienās ir grūtāk sākt jaunu dzīvi,“ saka Dāvids.

Šķiet, tieši tad arī radās doma par palīdzības sniegšanu atdzimstošajai Latvijai, – ja ne paši pārceļamies un strādājam Latvijā labā, tad savu iespēju robežās sniedzam palīdzību. „Tā arī

FOTO no RJC arhīva

Jaunsargu sacensības.

Turpinājums 13. lpp.

Vējiņu kauss

Turpinājums no 12. lpp.

sākās fonda un atbalsta projektu idejas. Viņi to ļoti uzsvēra, – ja paši nevar būt Latvijā un palīdzēt tās atjaunošanā uz vietas, tad vismaz var iesaistīties, lai celtu valsts līmeni ar savu palīdzību.“

Sākt no apakšas un iet tikai uz augšu

Jānim Vējiņam bija militārā pieredze, dienot leģionā, tāpēc pirmās domas bija par atbalsta sniegšanu atjaunotās Latvijas militāri patriotiskajām organizācijām, tostarp Jaunsardzei un Zemessardzei. „Redzot to apgādes līmeni, kāds nu tolaik bija, viens no pirmajiem atbalsta projektiem bija zābaku un mugursomu sarūpēšana zemessargiem. Vecaistēvs saprata, ka tas it kā ir diezgan elementāras lietas, taču viņš vienmēr uzsvēra, ka katrs projekts un jauns aizsākums ir jāsāk, ja tā var teikt, no pašas apakšas un tad jāvirzās tikai uz augšu,“ atminas Dāvids.

Jāņa Vējiņa mērķis bija sekmēt Latvijas jaunatnes patriotisko attīstību. Un šim mērķim Jānis un Aina spēja piesaistīt ne tikai draugus, bet arī plašāku Austrālijas latviešu sabiedrību.

Atbalstāmo projektu bijis ļoti daudz. „Sākumā bija palīdzība Jaunsardzei un Zemessardzei, tad nāca balvas jaunsargiem no balvu fonda (Jānis Vējiņš izveidoja sabiedrisko fondu *Austrālijas latviešu balva jaunsargiem*) – tās bija konstantās atbalsta formas. Tad vēl daudzus gadus viņi palīdzēja finansēt vai paši pilnībā finansēja Latvijas vēstures grāmatu izdošanu, kuru lielākā daļa tika ziedota skolām un bibliotēkām, daži eksemplāri nonāca arī Zemessardzē. Ar Ainas un Jāņa Vējiņu atbalstu tapa arī viena no pirmajām karavīru dziesmu grāmatām atjaunotajā Latvijā (*Dziesmas Tēvijas sargiem*, izdota 2002. gadā).“

Tolaik Vējiņu ģimene iesaistījās palīdzības projektā Brāļu kapu sakopšanai. Mērķis bija atjaunot četras piemiņas vietas. „Vecaistēvs un vecāmāte abi gana aktīvi tur darbojās, viņi arī palīdzēja atrast cilvēkus, kas spēja finansiāli atbalstīt šo projektu. Viņu kontakti noderēja arī mecenātu piesaistīšanā citu piemiņas vietu atjaunošanai vai izveidei.“

Stingri un mилоši

Atceroties savus vecvecākus, Dāvids uzsver: „Bieži ir tā, ka tikai vectēvs Jānis tiek pieminēts, runājot par labdarību un dažādiem atbalsta projektiem. Bet, tāpat kā katram ķermeņim ir kakls un galva, arī par viņiem es varu teikt – Aina bija tas kakls. Viņa bija tā, kas grozīja un lēma, vai kaut kas notiks vai nenotiks. Bieži vien tieši viņa izšķīra kāda projekta likteni, jo Jānim parasti bija tā, – ja kaut kas iekritis prātā, tad ir jādara un viss! Aina, ja viņa saprata, ka kaut kas nesanāks tā, kā tam vajadzētu būt, stingri pateica: nē, viss, nebūs!

Jānis Vējiņš (centrā) ar jaunsargiem.

FOTO no RJC arhīva

Bet par laimi tādus projektus, kas Latvijai ir svarīgi, piemēram, pieminekļu atjaunošana, vēstures grāmatu izdošana, atbalsts Zemessardzei un Jaunsardzei, viņa vienmēr atbalstīja par visiem 100%. Aina arī pati daudz iesaistījās ar tīri praktisku palīdzību – rakstīja vēstules vai palīdzēja to darīt, menedžēja un koordinēja projektu gaitu. Un tam bija liela nozīme, jo Jānim, kā atceros, bieži vien bija tāds teiciens – *man nav laiks*. Jo viņš parasti iesaistījās reizē tik daudzās lietās, ka vienmēr bija jāmeklē veids, kā visu izdarīt ātrāk. Un tas savukārt bija jādara, lai būtu vairāk laika darīt vēl kaut ko citu, pievērsties kādam citam projektam.“

Vecāmāte Aina mazdēlam joprojām ir īpaši tuvu pie sirds. „Viņa vienmēr bija tāda mīļa un jauka ar visiem, viņai izdevās izveidot labu kontaktu ar jebkuru cilvēku. Pat pirmo reizi Aina satiekot, visiem bija prieks ar viņu ap-runāties,“ kavējas atmiņās Dāvids. Savukārt vectēvs Jānis bija diezgan stingrs. „Ja viņš bija kaut ko iedomājies, tad vienmēr saprata, ka darīs maksimāli daudz, lai viss izdotos. Un atbilstoši prasīja to arī no citiem. Laika gaitā tas radīja lielu respektu pret viņu gan no tuvinieku, gan citu cilvēku puses. Daudzi cilvēki bieži vien svārstās – varbūt to izdarīsim, bet varbūt tas tomēr neizdosis... Vectēvam bija tā – es gribu, lai tas notiek, un tas notiks!“

Mazdēls piepilda vecvecāku sapni

Bērības gados šāda stingrība un prasīgums, kā arī rūpes un domas par tālo Latviju nav bijušas pārāk saprotamas un pieņemamas, atzīst Dāvids. „Kad biju vēl bērns, man galīgi nebija skaidrs, kāpēc man jāpalīdz locīt kaut kādas aploknes vai jābūras cauri telefonu grāmatāi, lai atrastu latviskos vārdus no visas Austrālijas – nu, kam tas ir vajadzīgs? Tikai tad, kad pats sāku palikt vecāks un projekti, kuros palīdzēju, kļuva nopietnāki, es sāku vairāk saprast.“ Toreiz, *perestroikas* un pirmo neatkarības gadu laikā arvien vairāk latviešu sāka braukt uz Austrāliju. „Tad bija tāda silta, jauka sajūta, ka tu vari runāt ar cilvēkiem, kuri ir no Latvijas, un var reāli

pateikt, kas tur notiek, kas ir mainījies un uzlabojies. Un bija arī lepnums, jo daļa šo cilvēku bija saistīti ar tiem projektiem, kuros bija iesaistīti vecaistēvs.“

Tā laika notikumi arī deva būtiskāko impulsu, kas pamudināja Dāvidu pārcelties uz dzīvi Latvijā. Nu viņš Latvijā dzīvo jau divus gadus un droši var teikt – ir iedzīvojis. Austrālijā dzimušā un augušā jaunā vīrieša valodā akcents tikpat kā nav jūtams, un nezinātājs nemūžam nepateiktu, ka uz Latviju viņš pārcēlies dzīvot tikai pirms nieka pāris gadiem.

„Man ļoti gribējās pašam atbraukt uz šejieni, padzīvot te un savām acīm redzēt, kas tad te ir tik īpašs un tik silts, ka cilvēki, kas jau sen kā aizbraukuši un pilnībā no nulles izveidojuši sev citu dzīvi otrā pasaules malā, vecumdienās tomēr izdomā, ka ir jāatbalsta tās otras valsts attīstība. Loģiskā domāšana te noteikti nav izmantojama.“

Dāvida pirmā darbadiena Rīgā pienāca vienlaikus ar skumju ziņu – vecāmāte Aina todien aizgāja aizsaulē. „Protams, bija ļoti skumji, tomēr savā ziņā man bija arī tāds gandarījums, ka visi mani vecvecāki piedzīvoja to dienu, kad es sāku strādāt viņu dzimtajā Latvijā. Visi četri vecvecāki atvadījās no manis lidostā Austrālijā, un tad viņi pieredzēja, ka es, no viņu viedokļa, atgriezos mājās.“

Runājot par *Vējiņu kausu*, Dāvids ir ļoti apmierināts. „Tas bija ļoti superīgs pasākums. Pašam bija prieks un gods tur būt un arī redzēt, ka visi jaunsargi, lai arī bija ļoti agrs rīts un daudzi noteikti bija mērojuši tālu ceļu, bija aktīvi, ieinteresēti un priecīgi tur būt.“ Viņš arī pārliecinājies, ka sacensību organizēšanā ieguldīts daudz darba un padoma. Lai gan sākums it kā ir salīdzinoši neliels, tomēr – „jāsāk vienmēr no apakšas un tad jādodas tikai uz augšu“. Katrā gadījumā tā uzskatīja viņa vectēvs Jānis Vējiņš.

Austrālijas latviešu „motors“

Jaunsardzes un Rekrutēšanas centra (toreiz – Zemessardzes Jaunsardzes departaments) bijušais direktors Sergejs

Turpinājums 15. lpp.

Mūžībā aizgājis mīlais Lattgallias filistrs

lab. fiziķis
57-I

VOLFGANGS GROSS

dzimis 1927. gada 21. jūnijā, Rīgā, Latvijā
miris 2015. gada 2. janvārī, Melburnā, Austrālijā

sit tibi terra levis!

Sēro
Korporāciju kopa Melburnā

Gads iesākas ar vētrām

Turpinājums no 5. lpp.

zemi. Skaļi smieties arī nevar, jo turpat ir zīme – nikns suns. Ejam pāri šim superprivātīpašumam, garām stikla *bundulim* ar dīvēniem un baltiem cakainiem spilveniem un lietū pūstošam, iekārtam guļamtīklam. Faktiski būtu jānoskaidro šīs vietas koordinātes un jāpajautā konkrētai pašvaldībai, kā tad lai rīkojas uz šāda veloceliņa.

Augšā, lejā un nonākam pie Veczemju klintīm. Visas alas, caurumi un klinšu spraugas ir aizpūstas ar sasalušu sniegu. Pie pašām klintīm pieiet nevar, jo tās ieskauj augsti, sasalušie sniega vaļņi. Redzējām atšķeltu milzīgu klints daļu un arī pamatīgu klints nogrūvumu, tiklīdz tam tiks dzens klāt, tā to aizskalos, vietām nogāzti koki. Par cik viss krasts ir izrobots ar maziem līčīšiem, tad dažos stāvkrasts ir palicis neskarts.

Pavasārī, kad nokusis sniegs, būs redzamas izmaiņas. Skatāmies pulkstenī, viss notiek pēc Raimonda plāna. Ejam atkal pa kāpu ceļu un, lai arī jau metas krēsla, apskatam Kutkāju dižakmeni – iespaidīgs, tā dienvidu sāns apaudzis ar papardītēm un augšā iesakņojies kadiķis.

Ceļa pēdējais posms ved gar šīs apkārtnes vecākajām mājām – *Dzeņiem*. Labs lauku ceļš, bet tur, kur vētras laikā viļņi gāja pāri, ir zemes nogrūvums – vajadzēs ielāpu. Ir dažas lepna baļķu mājas ar niedru jumtiem. Ir vecs pagrabs uz jūras fona pļaviņā, kur vasarā redzējām stārķi cilājam sarkanās kājas. Un tad jau šoseja, autobusu pietura, kurā novelkam lietus plēvītes. Cepure, šalle un jaka ir slapjas, arī mati. Satumst. Nāk autobuss *Ainaži – Rīga*, un nepiebremzējot aizbrauc garām pieturai. Kliedzam, plātāmies, autobuss bremzē, aiz viņa arī *fūre*, skrienam. Labs, kas labi beidzas. Soferis ieteica nākamreiz pavināt lukturīti vai vismaz mobilo, lai redzētu gaismiņu. Protams, bet var jau arī piebremzēt.

Autobusā daudz brīvu vietu, žāvējam jakas, ēdam pusdienas. Apspriežam redzēto. Esmu apmierināta, ka manis dēļ nav bijusi kavēšanās. Fotografēšanai, protams, būtu labāk saulains laiks, jo tagad bildes ir plankumainas, lietūs nemitīgi sitās objektīvā. Toties bija interesanti, ar zināmu grūtību piedevu (tas tā maigi sakot). Tiešām jauks pārgājiens.

Ceļotāja **Aina Gailīte**
Laikrakstam „Latvietis“

Ķurmragi.

FOTO Raimonds Rāts

Ķurmragi.

FOTO Raimonds Rāts

Vidzemes Jūrmala.

FOTO Aina Gailīte

Austrālijas dienas gājiens

Turpinājums no 4. lpp.

nieki viens otru sveicināja, pieskrēja ar smaidiem un ar viens otru parunājās. Bija arī pazīstami profila valsts/mediju ierēdņi, kas pieskrēja un uzrunāja grupas. Pastaigā redzējām vecos federācijas tērpus, dažādu tautības tautas tērpus, kā arī no baloniem izveidotus Austrālijas dzīvniekus, kam visam pāri izskanēja mūzika no visiem pasaules stūriem. Bija mājīgums, silts un priecīga noskaņa. Visi bijām

viena saime un jutāmies, ka esam tuvinieku barā. Atgādināja Rīgas Dziesmu svētku gājiena gaisotni.

Adelaides Austrālijas dienas gājiens ir viens no lielākiem valstī. Tas šķērsoja pilsētas centru pa galveno Karaļa Viljama (King William) ielu līdz Torrens upes krastmalai, nonākot *Elder parkā*. Latviešu saimīte dziedāja un nodancoja 20 minūšu maršrutu, un 40 000 skatītāju ceļmalā tiem sirsniņi aplaudēja.

Pie beigām uz podestiem sēdēja uzlūgtie viesi, kuriem, mums garām ejot, uzdziedājām *Skaista mana brāļa*

sēta. Pēc gājiena sekoja *21 lielgabala salūts*, koncerts dabas arēnā, kuru ievadīja aborigēnu sveiciens ar *didžeridū* un vēlāk vakarā – ugunošana.

Pilsēta vibrēja ar krāsām, valodām un kopības. Austrālija ir unikāla, jo šī daudz kultūru valsts viens otru galvenokārt saprot un respektē. Esam 227 gadus jauni un vēl mācāmies, pieaugam un sadarbojamies ar zemes pirm-sācējiem, lai varam šīs mājas kopīgi baudīt un mīlēt.

Marija Perejma
Laikrakstam „Latvietis“

Vējiņu kauss*Turpinājums no 13. lpp.*

Čevers ir viens no tiem cilvēkiem, kuriem bijusi iespēja tieši sastrādāties ar Jāni Vējiņu laikā, kad viņš tikai sācis sniegt palīdzību Latvijai. Abi iepazinušies 1999. gada nogalē, kad J. Vējiņš ieradās Zemessardzes štāba Jaunsardzes departamenta Jaunsardzes daļā un piedāvājis finansiālu palīdzību jaunsargiem no Austrālijas latviešiem. Pirms tam J. Vējiņam jau bijuši sadarbības projekti ar Nacionālo aizsardzības akadēmiju un Zemessardzes Medicīnas daļu, piegādājot kadetiem armijas zābakus un zemes- sargiem zobārstniecības iekārtas.

Jānis Vējiņš viņa atmiņās palicis kā savdabīgs un interesants cilvēks, atklāts, šad tad paskarbs; tāds, kas vienmēr turējies vārdu, prasīgs un punktuāls. Tajā pašā laikā viņš bijis arī diezgan liels joku plēsējs, galants pret sievietēm, godkārtīgs un diezgan stūrgalvīgs. „Praktiski visu savā dzīvē Jānis bija sasniedzis pats – ar smagu darbu un gudru galvu. Viņš ar savu kundzi Ainu bija īsteni Latvijas patrioti, kuri daļu no brīvā laika veltīja Austrālijas latviešu sabiedrības konsolidēšanai, lai sniegtu palīdzību atjaunotās Latvijas armijai un Jaunsardzei,“ stāsta S. Čevers. Būtiskākie un lielākie kopīgie projekti bija saistīti ar palīdzības sniegšanu pirmajam jaunsargu skolām Aizkrauklē, Jaunaglonā, Kazdangā un Apē. Skolas saņēma video un TV tehniku, bet labākie jaunsargi – naudas balvas. Labākā no skolām ik gadu saņēma Austrālijas latviešu ceļojošo vairogu – *Jaunsargu balvu*. Par Austrālijas latviešu saziemojumu naudu jaunsargiem tika sagādāti vairāki simti kompasu, nopirkta dažādas vēstures grāmatas, 900 guļammaisi, vairāki simti mehānisko konstruktoru. „Tomēr galvenais mūsu sadarbības projekts,

manuprāt, bija par Austrālijas latvieša Antona Rutkas ziedoto naudu šuvējas Ausmas Apšes izgatavotais Jaunsardzes karogs, kuru 2002. gada 22. augustā iesvētīja Doma baznīcā,“ uzsver S. Čevers. Atceroties sadarbību ar Ainu un Jāni Vējiņiem, Sergejs Čevers saka, ka šis laika posms būtu veselās grāmatas vērts. „Viņš bija kā Austrālijas latviešu motors, kas dzina uz priekšu tautiešus, lai tie atbalstītu latviskas Latvijas jaunatnes patriotisko audzināšanu.“ Kā pēdējais projekts, kurā viņš iesaistījies, paliek Cēsu skolnieku rotas karoga tradīciju izkopšana Ziemeļlatvijas vidusskolās. „Domāju, ka, veidojot *Vējiņu kausa* izcīņu jaunsargiem, esam devuši Jānim un Aina Vējiņiem pienācīgu godu un atceri,“ uzskata Sergejs Čevers.

Par jaunumiem jaunsargu sagatavošanā

Runājot par uzlabojumiem jaunsargu sagatavošanā, Jaunsardzes departamenta direktors A. Strazdiņš uzsver fiziskās sagatavotības normatīvu ieviešanu. „Mācību gada laikā jaunsargi kārtos fiziskās sagatavotības normatīvus. Jaunsardzē mums ir trīs fiziskās sagatavotības līmeņi atbilstoši katra spējām – katrs jaunsargs pēc normatīvu nokārtošanas saņems zelta, sudraba vai bronzas nozīmīti.“ Jaunsargam pieaugot un pārejot no vienas grupas uz nākamo, normatīvs būs jānokārto atbilstoši jaunajām prasībām konkrētajā grupā. „Šis jaunums jaunsargiem ir pietiekami motivējošs, lai pievērstu lielāku uzmanību savām fiziskajām spējām. Nozīmītes par izpildītajiem normatīviem būs papildu stimuls piespīsties un censties sasniegt labāku rezultātu,“ uzsver A. Strazdiņš.

Otrs jaunums ir attiecināms uz Jaunsardzes instruktoru sagatavošanu, proti, instruktoriem ir iespēja papild-

nāt savas zināšanas, beidzot apmācību Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā. Instruktoruursos ir iespēja apgūt dažādas programmas – no dažu mēnešu kursa līdz divu gadu apjomīgai programmai. „Svarīgākais, ko gribam papildus dot mūsu instruktoriem, ir māka saprasties un prast strādāt ar dažāda vecuma jauniešiem, citiem vārdiem – trenera prasmes un psiholoģija,“ skaidro A. Strazdiņš.

Sogad uzsāka arī instruktoru metodiskā apmācība, kuras galvenais mērķis ir vienāda sagatavotības līmeņa sasniegšana instruktoriem visos novados. „Mēs veidojam instruktoru metodiskās apmācības sistēmu, kas ietvers trīs seminārus gadā, ko katram instruktoram šajā laika posmā vajadzētu apgūt. Seminārā Adažos Jaunsardzes instruktori apgūst iemaņas, kā jauniešiem mācīt šaušanu ar pneimatisko un mazkalibra šauteni, alpīnisma pamatprasmes un orientēšanās zināšanas. Cēsīs savukārt instruktori apgūst individuālās lauka kaujas iemaņas nakts un dienas laikā, pirmās neatliekamās palīdzības sniegšanas prasmes, orientēšanos ar militārās kartes palīdzību nakts laikā un ar sporta karti dienā, arī ierindas mācību. Akcentējam to, lai instruktoriem būtu vieglāk šīs zināšanas nodot tālāk. Papildus tam tiek gatavots metodiskais materiāls, ko instruktori varēs izmantot savā ikdienas darbā ar jaunsargiem. Piemēram, šajā materiālu apkopojumā būs atrodamī apraksti par apmācības blokiem, kas instruktoram ļaus variēt katras nodarbības saturu un norisi atbilstoši cilvēku skaitam, arī laika apstākļiem. Tādējādi jaunsargu sagatavošanas metodikā visā Latvijā nebūs krasu atšķirību,“ saka Jaunsardzes departamenta direktors.

Taivo Trams**Datumi****Vārda dienas, dzimšanas dienas un zīmīgi notikumi****5. februāris***Agate, Selga, Silga, Sinilga*

1940. Lielbritānija un Francija nolemj sūtīt militāru palīdzību Somijai.
1945. tulkotājs, redaktors Normunds Antēns.

6. februāris*Dārta, Dace, Dora*

1950. vēsturnieks un politiķis, LR izglītības un zinātnes ministrs (1997.g. 13. febr. – 1998.g. 16. apr.) Juris Celmiņš.

7. februāris*Nelda, Rihards, Ričards, Rišards*

1928. dzejniece Ārija Elksne.
1977. dziedātājs, komponists, aktieris un dzejnieks Mārtiņš Freimanis.
1990. PSKP Centrālā komiteja nolēma atteikties no varas monopola.

8. februāris*Aldona, Česlavs*

1910. literatūrkritiķe Nora Valtere.
1925. dzejniece Zeltīte Avotiņa.
1951. fotožurnāliste Aina Gailīte.

9. februāris*Simona, Apolonija*

1920. tautsaimnieks, admin., AABS dir. rīkotājs Jānis Edgars Gaigulis.
1920. latviešu hokejists Ēriks Koņecis.
1968. sabiedriskā darbiniece Austrālijā Iveta Leitase.

10. februāris*Paulīne, Paula, Jasmīna*

1860. rakstnieks, grāmatizdevējs, sabiedriskais darbinieks Stepermaņu Krustiņš (īst. vārdā Kristaps Krustiņš Stepermanis).
1915. žurnālists, valodnieks Konstan-

tīns Karulis.

1919. režisore Pertas latv. drāmu kopā un ALTA, rakstniece Babete Blicava (dz. Ringa).
1953. pianiste, sabiedriskā darbiniece Toronto Helēna Gintere.

11. februāris*Laima, Laimdota*

1700. sākās Lielais Ziemeļu karš, Sakcijas karaspēkam iebrūkot zviedru pārvaldītajā Vidzemē.
1940. sākas Sarkanarmijas izšķirošais uzbrukums somiem Karēlijas frontē.
1945. noslēdzās Jaltas konference, kurā Josifs Staļins, Teodors Rūzvelts un Vinstons Čērčils vienojās par pēckara politiku un Eiropas politisko sadalījumu.
1950. Krievijas un Latvijas šahists, Latvijas šaha čempions 2003. un 2008.g., lielmeistars Jevgeņijs Svešņikovs. ■

Sarīkojumi, draudzes ziņas un ziņojumi

Adelaidē

Pirmdien, 9. febr., plkst. 18.00 sāksies Adelaides Latviešu skolas pieaugušo apmācības.

Pirmdien, 9. febr., plkst. 19.00 ALB Jauktais koris *Dziesmu laiva* atsāk darbību. Gaidām ikkatru latviešu dziesmas un dziedāšanas mīļotāju, sevišķi kungus. Mēģinājumi katru pirmdienas vakaru, plkst. 19.00 *Tālavas* mazā zālē. Lai skan!

Ceturtdien, 19. febr., plkst. 19.00 –21.30 DV vīru choru *Daugava* atsāks savus mēģinājumus DV namā. Sirsnīgi aicinām bijušos un jaunus dziedātājus nākt mūsu pulciņā.

Svētdien, 22. febr., plkst. 14.00 ALB literārā pēcpusdiena ALB namā. Pārrunas ar juristu-politologu Aleksandru Gāršu: *Pēdējās Saeimas vēlēšanas, un ko tās nozīmē Latvijas nākotnei*. Ieeja \$5. Vīns un uzkodas.

Adelaides Sv. Pētera draudze

Svētdien, 15. febr., plkst. 11.00 Epifānijas 6. svētdiena. Dievkalpojums bez dievgalda.

Brisbanē

Svētdien, 8. febr., plkst. 10.00 Svētdienas rīts Dievam. Turpināsim pārrunāt Jāņa evaņģēliju 6:1-40 pie Adolfa Lāča, 120 Martindale St., Corinda.

Svētdien, 15. febr., plkst. 14.30 Saules zaķa pulciņš Latviešu namā. Tuvāka informācija: Inga Česle (0408 302 506), inga.ceslis@gmail.com

Kvīnslandes latv. ev. lut. draudze

Māc. Brigita Saiva.

Sestdien, 21. febr., plkst. 13.00 dievkalpojums ar dievgaldu Nācāretes baznīcā.

Kanberā

Sestdien, 14. febr., National Multicultural Festival, CIVIC centrā.

Kanberas latv. ev. lut. draudze

Svētdien, 8. febr., plkst. 13.00 dievkalpojums Sv. Pētera baznīcā, Reid. Kalpos māc. Dainis Markovskis no Melburnas.

Melburnā

Sestdien, 7. febr., plkst. 10.30 mācību gada sākums Melburnas Latviešu vidusskola.

Sestdien, 7. febr., plkst. 11.30 mācību gada sākums MLB Daugavas skola.

Sestdien, 7. febr., plkst. 12.00 Vana-džu pusdienas

Sestdien, 7. febr., plkst. 14.00 Melburnas Latviešu biedrības sarīkojumā, Melburnas Latviešu nama Lielajā zālē Draudzīgā aicinājuma sarīkojums *Sveika Latvija – 2014*.

Otrdien, 10. febr., plkst. 11.00 Melburnas Latviešu Ciema zālē notiks se-

nioru saiets. Saietā Edmunds Smalkais lasīs referātu par Rūdolfu Blaumani. Ieeja pret ziedojumiem; līdzī ņemami groziņi.

Trešdien, 18. febr., plkst. 11.00 Vana-džu sanāksme DV mītnē.

Sestdien, 21. febr., plkst. 12.00 Melburnas Latviešu namā, Misiņa zālē, 3 Dickens St. Elwood. notiks MLB Daugavas Skolas PILNSAPULCE. Tuvāku informāciju sniedz: Kārlis Rolavs, Skolas Padomes priekšsēdis (krolavs@gmail.com mob: 0400 672 326), Iveta Samule, Skolas Padomes sekretāre (iveta.samulis@gmail.com mob: 0419 359 765).

Melburnas latv. ev. lut. draudze

Māc. Dainis Markovskis.

Svētdien, 8. febr., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Svētdien, 15. febr., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Svētdien, 15. febr., plkst. 14.00 dievkalpojums Latviešu ciemā.

Svētdien, 22. febr., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Pertā

Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze

Māc. Gunis Balodis.

Sidnejā

Sidnejas ev. lut. latviešu draudze, Svētā Jāņa baznīcā

Māc. Kolvins Makfersons.

Svētdien, 8. febr., plkst. 10.00 dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.

Svētdien, 15. febr., plkst. 10.00 dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.

Svētdien, 22. febr., plkst. 10.00 Ciešanu laika dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu. Pēc dievkalpojuma, draudzes pilnsapulce.

Sidnejas latv. ev. lut. Vienības draudze

Māc. Raimonds Sokolovskis.

Svētdien, 8. febr., plkst. 9.30 dievkalpojums. Bībeles stunda.

Svētdien, 15. febr., plkst. 9.30 dievkalpojums.

Svētdien, 22. febr., plkst. 9.30 dievkalpojums.

Zelta piekrastē

Latvijā

Svētdien, 8. febr., plkst. 13.00 Rīgas Evaņģēliskās draudzes dievkalpojums Metodistu baznīcā, Akas ielā 13, Rīgā.

Trešdien, 11. febr., plkst. 18.00 filmu izrāde *NicePlace Mansards* Kr. Barona ielā 21A (pagalmā). PADOMJ-LAIKA VAROŅI. Kreisas idejas dažādos laikos un dažādā intensitātē – no 20. gadu Latvijas strādniecības caur 30. gadu Benjamina kundzes salonu uz padomjlaiku nomenklatūru. Seansa garums 85 min, ievadvārdi –

Raimonds Briedis. *Linards Laicens* (1970, Telefilma-Rīga, scen. autors Bronislavs Tabūns, režisors Edvīns Sprīņģis, operators Egils Ermansons, 15 min); *Tautas rakstnieks Andrejs Upīts* (1972, Telefilma-Rīga, scenārija autors Antons Stankēvičs, režisors Zīgurds Zariņš, operators Visvaldis Frijārs, 30 min); *Tautas rakstnieks Vilis Lācis* (1969, Telefilma-Rīga, scenārija autors Voldemārs Kalpiņš, režisors un operators Aivars Lācis, 40 min). Ieeja bez maksas, darboja kafējnīca, bārs, grāmatu un papīrlietu veikals!

Ceturtdien, 12. febr., plkst. 19.00 festivāla *Saxophonia* atklāšanas koncerts Lielajā gīldē. Koncertā Rīgas Saksofonu kvartets atskaņos tieši viņiem vēltīto Riharda Zaļupes koncertu saksofonu kvartetam un orķestrim *4+4 Squared*. Dzirdēsim arī Filipa Geisa skaņdarbus un Leonarda Bernsteina Simfoniskās dejas no pasaulslavenā mūzikla *Vestsaidas stāsts* un uvertūra no operetes *Kandidis*. Pie diriģenta pulks būs Kaspars Ādamsons.

Piektdien, 13. febr., plkst. 18.00 PBLA pārstāvniecības birojā Rīgā tikšanās vakars ārzemju latviešiem.

Sestdien, 14. febr., plkst. 18.00 Sestdien, 14. februārī, plkst. 18.00 Kultūras un tautas mākslas centrā *Ritums*, Rīgā *Laiksne & Lāns* – Meteņa un mīlas dziesmas.

Trešdien, 18. febr., plkst. 19.00 filmu izrāde *NicePlace Mansards* Kr. Barona ielā 21A (pagalmā). BARONTĒVA VAKARS. Seanss kā liecība par to, ka Dainu tēva hrestomātiskā biogrāfija un viņa 150. jubilejas tuvošanās 80. gadu vidū kļuva par legālu iemeslu latviešu tautas pašapziņas modināšanai, ļaujot skaļi runāt par latviešu folkloras bagātībām un tādējādi brūģējot ceļu Atmodai. Seansa garums 66 min. *Krišjānis Barons* (1984, Telefilma-Rīga, scenārija autors un režisors Rodrigo Rikards, operators Sergejs Maksimovs, filmā piedalās aktieris Ints Burāns, 45 min); *Krišjānis Barons* (1984, scenārija autors Knuts Skujenieks, režisors un operators Andris Slapiņš, komponists Pēteris Vasks, 21 min). ■

Vieta Jūsu reklāmai.

Cena \$6 par 1 cm vienā slejā.
Minimums \$10. Tieši šis laukumiņš
izmaksās tikai \$15.

Eiro kurss

Eiropas Centrālās bankas atsaucis kurss **5. februārī**.

€1 = 1,46160 AUD   €1 = 1,54280 NZD
€1 = 0,74820 GBP   €1 = 1,14100 USD